

Upravništvo, Ljubljana, Knafljeva
ulica 6 — Telefon št. 8123, 8123,
8124, 8125, 8126.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7,
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg 7, telefon št. 24-55.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Zakaj v Zagrebu še ni bilo uspeha

Niso se izpolnila optimistična pričakovanja, da bodo zagrebške konference v drugi polovici preteklega tedna končale s formalnim podpisom sporazuma med beograjsko združeno opozicijo in dr. Mačkom. Beograjski delegati so se vrnili domov in službeni komunikacije, ki je bil izdan v soboto zvečer, pravi, da bodo sedaj poročali o pogajanjih svojim strankam, katerih vodstva bodo nato sprejela potrebne sklepe.

Zakaj v Zagrebu še ni prišlo do soglasja? Po sestanku, ki je bil dne 15. septembra v Zagrebu med beograjskimi delegati in dr. Mačkom, so v krogih združene opozicije zatrjevali, da so vsa sporna vprašanja urejena in da je treba le še formulirati in spraviti na papir, kar je bilo ustno dogovorjeno. Toda pokazalo se je, da to ni tako lahko. Med tremi strankami beograjske opozicije so se pričela dolgotrajna pogajanja, ker so zlasti staroradikalni in deloma tudi demokrati imeli tehtne pomisleke proti nekaterim točkam dogovora, slonečega na varianti znanega Gavrilovičevega predloga. Dodajale so se pripombe, pojasnila in dopolnitve, ki so precej omejevali prvotni projekt. Dr. Maček o teh dodatkih ni bil sproti obveščen, pa je bilo zato pričakovati, da bo s svoje strani imel marsikaj reči.

Dejansko je bila situacija ta, da protokol, ki so ga beograjski delegati v četrtek predložili dr. Mačku, po svoji vsebini ni vseboval samo tega, kar so se štirinajst dni poprej ustno dogovorili. Naloga delegatov je bila pridobiti dr. Mačka za te spremembe. Toda v tem je bilo glavna težkoba. Dr. Maček je bil mnenja, da se beograjska formulacija ne strinja povsem s nekaterimi kardinalnimi zahtevami njegovega programa. Stavil je zato svoje pripombe in protipredloge.

Razen dr. Gavriloviča, ki je podpredsednik zemljoradniške stranke in avtor znanega zemljoradniškega predloga, beograjski delegati niso imeli neomejenega pooblastila. Delegata staroradikalov in demokratov sta bila samo pooblašena, da predložita dr. Mačku načrt sporazuma, kakor je bil stiliziran v Beogradu, in sprejmeta na znanje njegove pripombe, odnosno protipredloge. S temi pripombami in protipredlogi so se delegati v soboto zvečer vrnili nazaj v Beograd, da o njih poročajo vodstvom svojih skupin.

Kakor je znano, je dr. Maček v ustnem sporazumu sredi septembra načelno pristal na varianto zemljoradniškega predloga. Pri tem je ostal tudi sedaj, izrazil pa je nekatere pomisleke proti dodatkom ostalih dveh srbijanskih strank. Kakor se zatrjuje, so pri ravno kar minilih zagrebških pogajanjih beograjski delegati z delegati zagrebškega opozicijskega krila deloma prestilizirali staroradikalne in demokratske dodatke in jim priključili še nekatere misli dr. Mačka. V Zagrebu zato pričakujejo, da vodstvo izvenparlamentarne opozicije sedaj ne bo delalo posebnih težkob glede nove stilizacije in da se bodo beograjski delegati zato kmalu zopet vrnili v Zagreb z besedilom, ki bo vsaj v glavnem odgovarjalo temu, kar je bilo sedaj v Zagrebu koncipirano. Čim bo doseženo soglasje v besedilu sporazuma, ne bo več nobene ovire, da se sestanejo šefi izvenparlamentarne opozicije ter sklenjeni sporazum podpišejo in objavijo.

Ako so te informacije in predpostavke točne, potem je podpis sporazuma samo za krajši čas odložen. V zagrebških opozicijskih krogih računajo, da bo že splošni politični položaj silil beograjsko izvenparlamentarno opozicijo k hitremu delu in k hitri odločitvi, tako da se bo vsa združena opozicija čim prej pojavila pred merodajnimi činitelji in pred javnostjo kot složna celota in nova kombinacija.

To so zunanji obrisi zagrebškega dogodka. Iz njih so razvidne formalne ovire, ki so preprečile, da bi bil sporazum že sedaj podpisan. Kako globoko segajo stvarne difference, ki so se brez dvoma pokazale, ni mogoče ugotoviti. Beograjski tekst sporazuma je ostal strogo zaupen in udeleženci zagrebških razgovorov so bili do skrajnosti rezervirani ne samo do novinarjev, temveč tudi do svojih intimnih prijateljev, ki so jih sicer obvestili o tej ali oni podrobnosti, vendar jim celotnega pregleda niso dali. Znani sta samo dve stvari. Prvič je znano, da je bila sprejeta tako zvana Gavrilovičeva procedura, ki je v svoji prvotni formulaciji znana tudi našim čitateljem, a je bila pozneje v nekaterih točkah spremenjena. Drugič je znano, da zahteva dr. Maček popolno priznanje individualnosti in suverenosti hrvatskega naroda, ukinjenje septembarske ustave ter konstituantno, ki naj uredi Jugoslavijo kot skupno državno zajednico v toliko, v kolikor na to pristanejo trije narodi Hrvatske, Srbov in Slovencev po svojih večinah.

Srbijanska združena opozicija zatrjuje, da ostane glede bodoče ureditve države vsaka izmed strank, ki namera- vajo sporazum podpisati, pri svojem

PO ODKLONITVI ŠPANSKE RESOLUCIJE

Vprašanje odpoklica tujih prostovoljcev iz Španije s tem še ni odstavljeno z dnevnega reda, ker bo sedaj o tem razpravljaj še svet Društva narodov

Zeneva, 4. oktobra. br. Politična komisija, ki je razpravljala o španskem problemu, je sprejela po daljših posvetovalnih in pogajanjih resolucijo, v kateri se je izrekla za umik tujih prostovoljcev iz Španije in za pogojno nadaljevanje politike nevmešavanja, kakor je bila sklenjena v okviru londonskega odbora. Ko je bila resolucija nato v soboto zvečer predložena plenumu skupščine Društva narodov, pa je prišlo do velikega presenečenja. Z glasovi Albanije in Portugalske je bil soglasni sprejem resolucije, kakor to predpisuje pakt DN, onemogočen in resolucija torej ne bo prišla do uveljavljanja.

Dejstvo, da sta tik pred glasovanjem tudi Avstrija in Madžarska stavili nesprejemljive spremembe predloge, je v ženevskih krogih zbudilo sum, da gre za intrigo, ki je bila inscenirana iz Rima. Proti običaju se je glasovalo tokrat tudi o posameznih točkah resolucije. Avstrija in Madžarska sta pri podrobnem glasovanju glasovali proti resoluciji, pri zaključnem glasovanju pa sta se vzdržali glasovanja, dočim sta Albanija in Portugalska glasovali proti. Od navzočih delegatov jih je 32 glasovalo za resolucijo, 2 proti, 16 pa se jih je glasovanja vzdržalo.

V ženevskih krogih opozarjajo na to, da je to glasovanje zopet enkrat jasno pokazalo, da teži Evropa zopet k prvotnemu sistemu ravnateljstva sil, okrog katerih se kakor sateliti grupirajo male države, ki so dočela pod vplivom velikih. To pa pomeni ob enem akcijo proti Društvu narodov, proti načelu enakopravnosti držav in proti sistemu kolektivne varnosti. To akcijo podpisajo po sodbi ženevskih krogov vse one države, ki so glasovale proti sprejetju španske resolucije ali pa so se glasovanja vzdržale. V ostalem opozarjajo na to, da baš to glasovanje dokazuje, da se v Društvu na-

rodov spoštuje volja elehernega člana in da to ni nikaka superdržava, ki bi drugim vsiljevala svoje mnenje. Načelo enakopravnosti v odločevanju predstavlja baš največjo garancijo za male države. Saj je bilo dovolj, da sta glasovali proti sprejetju resolucije tako mali in drugače neznatni državi, kakor sta Albanija in Portugalska, a njima sta se morali ukloniti dve taki veleilici, kakor sta Francija in Anglija. Pri predvojnem sistemu »ravnateljstva« bi bilo kaj takega popolnoma izključeno.

Dejansko tudi odklonitev španske resolucije ni ničesar spremenila. Četudi spride izida glasovanja ni službene resolucije, je njen moralni uspeh dokazan. Odklonitev v plenumu skupščine DN še ne pomeni, da je s tem vsa akcija za ureditev španskega problema propadla. Izid glasovanja ne more preprečiti akcije Francije in Anglije, ki je že v polnem razvoju, akcije, ki stremi za istimi cilji, kakor odklonjena resolucija, to je po umiku tujih prostovoljcev iz Španije in preprečenja vsakega nadaljnjega vmešavanja tujih držav v španske notranje zadeve. V ženevskih krogih so celo prepričani, da bo diplomatska akcija Francije in Anglije še mnogo prej dovela do zaželjenega cilja, kakor pa dolgotrajna procedura v okviru Društva narodov.

V ostalem z odklonitvijo resolucije tudi ni v ničemer preprečena nadaljnja akcija Zeneve za ureditev španskega problema. Poleg plenuma skupščine obstoja tudi še svet Društva narodov, v katerem pa ne sede niti zastopniki Albanije in Portugalske, niti Avstrije in Madžarske. Plenum skupščine DN je s tem končal debato o španskem problemu, toda svet DN jo še le tedaj začet. Tudi, če se kak zastopnik južnoameriških držav vzdrži glasovanja, to sveta DN ne bo oviralo, da energično nadaljuje akci-

jo, ki ji je glavni cilj ohranitev mira v Evropi in preprečenje novega svetovnega požara.

V ženevskih krogih računajo že z vsoto gotovostjo, da bo svet DN poveril Franciji in Angliji nalogo, da nadaljujeta akcijo za uveljavljanje politike nevmešavanja ter da energično nastopita proti vsem, ki bi se še nadalje vmešavali v španske notranje zadeve.

Samo sporazum lahko prepreči nove nevarnosti

London, 4. oktobra. AA. Današnji londonski listi se pečajo z vsebino angleško-francoske note v Rimu ter so mnenja, da bi lahko samo sporazum med Veliko Britanijo, Francijo in Italijo preprečil vse nevarnosti. Ako bi se dosegel sporazum v vprašanju odpoklica prostovoljcev, bi to pomenilo dejanski napredek tudi v pogledu ureditve ostalih vprašanj, torej tudi vprašanja priznanja pravic vojskujočih se strank. »Times« poudarja, da ni v notih nobenih konkretnih predlogov. V njej ni naveden niti kraj razgovorov niti se določno ne govori o kakih konferenci, temveč samo o »skupnem razmotrivanju« ter o razgovorih na splošno. »News Chronicle« smatra, da je že sedaj povsem gotovo, da bo Francija odprla svojo mejo proti Španiji, ako se Mussolini ne odloči za odpoklic svojih prostovoljcev.

Ureditev španskega problema za vsako ceno

London, 4. oktobra. o. V mednarodnih diplomatskih krogih je izzvala pravo senzacijo vest današnjega »Daily Telegrapha«, da sta se angleška in francoska vla-

da odločili razpravljati o umiku tujih prostovoljcev iz Španije tudi v odboru za nevmešavanje, če bi Italija še nadalje vztrajala pri svojem stališču. Sploh sodijo, da je treba računati z angleško-francoskim pristankom na to italijansko zahtevo le zaradi tega, ker sta se obe zapadno-evropski veleilici odločili za vsako ceno in na kakršnokoli način končno urediti španski problem, sprico katerega napetost v Evropi vedno bolj narašča.

Odgovor Italije

Pariz, 4. oktobra. g. V pariških in londonskih krogih so precej pesimistični glede izgledeov za ugodni odgovor Italije na povabilo na konferenco treh držav. Že pri izročitvi povabila v soboto je italijanski zunanji minister grof Ciano dal razumeti, da je za italijansko vlado težko pogajati se brez Nemčije. Nocoj se je zvedelo, da bo italijanska vlada jutri izročila v Parizu in Londonu svoj odgovor.

Kaj pravijo Nemci

Berlin, 4. oktobra. AA. »Deutsche Allgemeine Zeitung« se bavi v uvodniku z vprašanjem tujih prostovoljcev v Španiji in pravi, da se to vprašanje ne more enostransko urediti in da ureditve tega vprašanja ni moči predstavljati tako, kakor da bi bila odvisna samo od Italije. Kdor bi hotel tako naslikati prostovoljsko vprašanje, pravi list dalje, bi hotel omejiti problem, obenem bi pa samo pokvaril položaj, namesto da bi zadevo uredil. Naposled pravi list, da ima po Mussolinijevem obisku v Nemčiji tujina več razumevanja za italijanski položaj v Evropi in da vse kaže, da se utegne razviti ugodnejše ozračje.

Rekonstrukcija vlade

Nove ministre so dobili resori: pravosodje, prosveta, pošta, šume in rudniki ter telesna vzgoja — Brez portfelja so sedaj štirje ministri

Beograd, 4. oktobra. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. so kraljevi namestniki z ukazom od 14. t. m. sprejeli ostavko, ki so jo predložili gg. pravosodni minister dr. Niko Subotić, gradbeni minister dr. Marko Kožul, minister za gozdove in rudnike Djura Janković, prosvetni minister Dobrivoje Stošović, poštni minister dr. Branko Kaludjerić in minister za telesno vzgojo dr. Josip Rogić, ter jih postavili na razpoložanje, imenovali so pa za pravosodnega ministra podpredsednika senata Milana Simonovića, za ministra za gozdove in rudnike bana vrbaske banovine Bogoljuba Kujundžića, za gradbenega ministra ministra na razpoložanju in narodnega poslanca Dobrivoja Stošovića, za ministra brez portfelja narodnega poslanca dr. Nika Novakovića, za ministra za telesno vzgojo narodnega poslanca dr. Vekoslava Miletića, za poštne ministra podpredsednika narodne skupščine Vojka Cvrkića, za prosvetnega ministra upokojenega pomočnika prosvetnega ministra Dimitrija Magaraševića.

Spremembo v vladi, izvršene z večerj- šno rekonstrukcijo, so zgolj osebnega značaja. Novi minister pravde Milan Simonović, dosednji podpredsednik senata in predstavnik vladnega kluba senatorjev, je bil že večkrat minister. Pripadal je preje radikalni stranki, pozneje JNS, lani pa je vstopil v tkzv. delovni klub senatorjev.

Novi minister za šume in rudnike dr. Bogoljub Kujundžić je bil svoj čas minister agrarne reforme in večkrat zaporedoma narodni poslanec. Po smrti kralja Aleksandra je ostal ban vrbaske banovine, odkoder prihaja sedaj na položaj ministra za šume in rude.

Minister za pošte Vojko Cvrkić je eden mlajših militantnih poslancev JRZ. Po poklicu je advokat v Čačku. Za narodnega poslanca je bil izvoljen l. 1935 na Jevtičevi listi.

Dr. Vekoslav Miletić, naslednik ministra Rogića, je iz Dalmacije. Poslanec je od l. 1931. Sedaj živi stalno v Beogradu. Je eden izmed onih Hrvatov, ki so pristopili k JRZ.

programu in da ni sprejela dr. Mačkovega državnopravnega naziranja. To je tudi verjetno. Kardinalno vprašanje pa leži v nečem drugem. Ako je srbijanska združena opozicija sprejela načelo treh narodov, potem ni posebno važno, kake poglede ima ona na preureditev države. Zakaj, priznanje suverenosti vsakemu izmed treh sestavnih delov jugoslovenskega naroda znači priznanje vseh konsekvenc. S tega stališča Jugoslavija ni nacionalna tvorba, temveč je le utilitaristična oblika sožitja treh narodov, ki prenašajo na skupno državo samo to, na kar se trenutno dogovorijo, ne da bi se pri tem odrekli pravicam, ki jih ima z moralnega in političnega stališča vsak narod do one skrajne meje, ki nam je v letih svetovnih odločitev dala pravico do borbe za osvobodjenje.

Koliko o vsem tem razmišljajo v srbijanski združeni opoziciji in kake nazore imajo, ne vemo. Pred nami leži sporočilo vodstva demokratske stranke zaupnikom. Ta okrožnica pravi o programu zagrebškega sporazuma: »Zahtevamo obnovu normalnega demokratskega reda s političnimi svobodščinami in z oblastjo, ki bo izšla iz volje naroda! Hočemo narodni režim, ki bo vrnil zemlji mir in ki bo s svobodnim enakopravnim glasom Srbov, Hrvatov in Slovencev dal državi ureditev, s kakr-

Dalmatince je tudi dr. Niko Novaković, ki bo poleg dr. Behmena, dr. Djordjevića in dr. Kreka četrti minister brez portfelja. Dr. Novaković je zdravnik v Kninu ter je predsednik banovinskega odbora JRZ za primorsko banovino.

Dosedanji prosvetni minister Dobrivoje Stošović je menjal resor ter bo odslej upravljal gradbeno ministrstvo namesto dr. Kožula.

Novi prosvetni minister Dimitrije Magarašević je bil že svoj čas pomočnik ministra prosvete in se je na tem položaju dobro uveljavil. V prosvetnem resoru ga čakajo mnoge naloge, ki so vredne, da jih vzame v roke objektivni in za prosveto vne! mož.

Dar pruske vlade Hitlerju

Berlin, 4. oktobra. AA. General Göring je kot predsednik pruske vlade podaril kancelarju Hitlerju grič Buckeberg, ki je bil dolejš last države.

šno bo ves narod soglašal. Sporočilo na koncu še zatrjuje, da demokratska stranka za nobeno ceno ne bo pripustila nikake nevarnosti za življenjske narodne interese.

Kakor je že iz tega kratkega citata razvidno, se beograjska združena opozicija še ni odločila, da bi jasno opredelila svoje stališče do teze o treh suverenih narodih. Očividno so v duhu te nejasnosti bile izvršene tudi izvestne formulacije v beograjskem projektu protokola o sporazumu. Ravno zaradi tega ne manjka intrigi, ki hočejo dr. Mačka prepričati, da beograjska gospoda zopet enkrat poskuša s politiko »nadmudrovanja«, ki navidezno nekaj obljublja, česar ne misli izpolniti. Seveda je cilj teh intrig precej prozoren, pa zato tudi manj zalezejo, kakor bi sicer.

Pomisleki, ki so že od vsega početka vladali v srbijanskih opozicijskih krogih, se bodo sedaj v dneh novih internih razgovorov gotovo vnovič pojavili. Na drugi strani pa bodo radikalni nenopustljivi elementi iz okolice dr. Mačka storili vse, da bi minirali možnost kompromisa. Tu bodo pritisnili tudi oni elementi, ki jim je na tem, da ostane vse pri starem, ker je od tega v precejšnji meri odvisen njihov lastni obstoj. Položaj torej nikakor še ni razčiščen.

Veliki letalski napadi na Valencijo in Barcelono

V obeh mestih je obstreljevanje povzročilo hudo razdej-
janje in zahtevalo mnogo žrtev

Valencija, 4. oktobra. d. Večernj dopol- dne je 25 španskih nacionalističnih letal napadlo Barcelono. Napad je trajal od 10.25 do 11. ure. Letalci so vrgli na mesto ne- šteto bomb. Nacionalistična letala so se mogla mestu približati zaradi megle, ki je zakrivala nebo vse jutro. V posamezne okraje Barcelone je padlo po 50 bomb, ki so napravile izredno veliko materialno škodo. Okrog 100 hiš je bilo porušeno. V več poslopjih so nastali požari. Promet je bil na raznih mestih prekinjen. Kakor se je zvedelo, je bilo ubitih in ranjenih tudi več ljudi, vendar njihovih števil doslej še ni bilo mogoče dognati.

Včeraj je bila bombardirana tudi Valen- cija. Nad mestom so se nepričakovano po- javile tri nacionalistične letalske eskadrole. Protiletalsko topništvo se je sicer takoj pripravilo za obrambo mesta, vendar so bila letala že nad lukco. Nacionalistični letalci so v lukci potopili celo vrsto manjših ladij. Razdejali so tudi več objektov in zgradb, predvsem montažno tovarno za le- tala in topove, ki jih dobivajo republikan- ci iz tujine. Uspešno jim je tako republi- kancem deloma onemogočilo takojšnje montiranje napadalnih in lovskih letal.

Bombni napad je trajal 40 minut. Poleg ogromne materialne škode je bilo tudi šte- vilno človeških žrtev zelo veliko. Ubityh je bilo 50 ljudi, ranjenih pa 170.

Včeraj so nacionalistična letala trikrat zaporedoma napadla tudi gijonsko lukco in vse obalne utrbe okrog Gijona. Letala so potopila neki ruski parnik, ki je bil zasid- ran v lukci. Republikanska letala naciona- lističnim letalom, ki so bila tehnično in številčno v premoči, niso mogla do živega. Eno republikansko letalo je bilo sestrelje- no. V Gijonu je bilo ubityh 27 ljudi, 60 pa ranjenih.

Poročila z bojišč

Valencija, 4. oktobra. AA. Po uradnem poročilu ministrstva narodne obrambe je stanje na severnem bojišču ostalo včeraj nespremenjeno. Na vzhodnem bojišču je bilo včeraj slišati eksplozije in tuljenje si- ren v Huesci. Na teruelškem bojišču so

vladne čete na odseku pri Villa Verde za- vzele 75 hiš v četrti Orcastoz. Na bojišču južno od reke Taje so nasprotniki izvedli napad na republikanske postojanke pri Mi- radojji de Las Miedas in kotli 680 v nepo- sredni bližini Tolda, bili pa so takoj od- biti.

General Franco bo izdal svoj denar

San Sebastian, 4. oktobra. AA. General Franco je podpisal ukaz o kovanju novega denarja za nacionalno Španijo.

Denarna pomoč iz Anglije

London, 4. oktobra. AA. Po podatkih lista »News Chronicle« je valencijska vla- da dobila doslej 240.000 funtov sterlingov, ki so jih na Angleškem zbrali razni od- borji, ustanovljeni na pobudo levčarskih strank. Ta podpora je namenjena španskim levčarjem.

Španski otroci v Rusiji

Berlin, 4. oktobra. AA. Iz Moskve poro- čajo, da je tjakaj prispelo nad tisoč otrok iz Španije. Poslali jih bodo v razna ruska mesta.

Zaupnica španski vladi

Saint Jean de Luz, 4. oktobra. AA. Špan- ska poslanska zbornica je zaključila svoje zasedanje, kakor hitro je izrekla Negrino- vi vladi zaupnico. Nagli konec sedanjega zasedanja, ki je prišel popolnoma nepriča- kovano, ker je se predsednik zbornice Ba- rio izjavil, da se bo vršila posebna razpra- va o političnih in vojaških španskih vpra- šanjih, tolmajoč tu kot jasen poskus vlade, da se reši kritike skrajnih levčarskih strank.

Nemški vojni minister potuje na Azore

Berlin, 4. oktobra. AA. Vojni minister Blomberg odpotuje danes na počitnice. Obiskal bo Funchal na Madeiri in Ponte del Gado na Azorih.

Ženevski Salomoni

Japoncem se ne marajo zameriti, Kitajci pa dobijo v
znak solidarnosti 2 milijona frankov za pobijanje —
kolere

Zeneva, 4. oktobra. g. Plenarna skup- ščina Društva narodov je danes popoldne vzela na znanje več poročil in resolucij, med temi tudi predlog argentinske dele- gacije, ki določa za primer vojne nevar- nosti ali vojne konzultacije vseh članic Društva narodov, ali pa držav, ki so pod- pisale Briand-Kellogov pakt, odnosno pakt, sklenjen v Rio de Janeiro. Na ta način bi se ustvarila zveza med članicami Društva narodov in signatarnimi državami teh paktov. Poleg tega je člilski delegat predlagal takojšnjo konzultacijo vseh ne- članic Društva narodov, zlasti Nemčije, o vprašanju reforme pakta. Določitev mo- dalitet konzultacije bi se prepustila Dru- štvu narodov.

Redakcijski odbor odbora za Daljni

vzhod dela še vedno na redakciji resolu- cije, ki bi obsojala japonski napad na Ki- tajsko. Več delegacij se ne strinja z idejo formalne obsoje Japonske kot napadal- ke. Tega stališča ne diktira simpatija za Japonsko, temveč avtomatične posledice določitve napadalca. Čeprav kitajska vlada od sedaj še ni zahtevala sankcij proti Ja- ponski, bi vendar mogla pozvati Društvo narodov, naj izpolni svojo dolžnost glede pomoči. Odbor išče sedaj formulo, ki bi ki- tajski vladi dala moralno in politično satisfakcijo, obenem pa pustila Društvu narodov njegovo svobodo v odločitvah. Kot znak solidarnosti s Kitajsko je finančni odbor Društva narodov dovolil Kitajski kredit v znesku 2 milijonov švicarskih frankov za pobijanje kolere.

Kancelar dr. Šamal in jugoslovenska politika

Zanimive reminiscence v člankih, ki so izšli ob 70letnici kancelarja Češkoslovaške republike

Ob 70letnici kancelarja Češkoslovaške republike dr. Přemysla Šamala so vsi češki listi, a tudi mnogi zunanji, posvetili temu odličnemu možu veliko pozornost. Prezident republike dr. Beneš mu je poslal lastnorčno pismo, v katerem se prisrčno spominja skupnega dela za časa vojne in po njej: »V veliki dobi ste stali na najeksplozivnejših mestih in ste bili odločen in neustrašen delavec. Prezident izreka dr. Šamalu iskreno zahvalo ter mu želi še dolgo leta zdravlja in zadovoljstva. »Narodni listy« so privedli ob Šamalovi 70letnici posebno prilogo s prispevki odličnih javnih delavcev, nekdanjih dr. Šamalovih sodelavcev v »Mafiji«. Uvodni članek je napisala znana zgodovinarica češkoslovaškega in jugoslovenskega osvobodilnega pokreta profesorica Karlova univerze dr. Milada Paulova, ki odlično označuje dr. Šamala kot voditelja Mafije. Med prispevki so članki dr. Alice Masarykove in političarke Jana Masaryka, ki oba v prisrčnih besedah govorita o slavljencu kot velezaslužnem sodelavcu svojega velikega očeta ter udamen in zvestem prijatelju rodine in zidih in dobrih časih. Tu so članki predsednika čsl. senata dr. Soukupa, dr. J. Preissa, ministra Bečka, Jaroslava Kvapla in drugih. Od jugoslovenskih sodelavcev iz časov Mafije so napisali članke dr. Srdjan Budisavljević, Rudolf Gjurnio, Prislav Grigorović, dr. Albert Kramer, dr. Tresić-Pavičić in Večeslav Vilder. Dr. Kramer posebno poudarja, kako je češka Mafija s svojo odločnostjo in brezkompromisnostjo direktno in indirektno pripomogla, da se je tudi jugoslovenski pokret razvil v smeri radikalne rešitve našega vprašanja. Dr. Šamal ni bil le glava vsega revolucionarnega dela doma na Češkem, temveč je bil njegov vpliv tudi na jugoslovensko politiko v najtežjih časih tako odločen, da ostane dr. Šamalo ime trajno zapisano med onimi, ki so ustvarjali Jugoslavijo.

V slavnostni številki »Narodnih listov« je nekaj nad vse zanimivih in značilnih dokazov, kako sta dr. Šamal in Mafija v nekaterih kritičnih trenutkih odločilno posegala v razvoj jugoslovenske politike v Avstriji. Rudolf Gjurnio, ki je bil v Pragi poleg publicista Jana Hajsmána zveza med Mafijo in Jugoslovenci, pripoveduje, kako je Mafija preprečila, da se Čehi in Jugoslovenci 1. 1917. niso udeležili od dunske vlade predlaganih posvetovanj o prenosu Avstrije. Ko sta zastopnika Jugoslovenskega kluba dr. Korošec in dr. Krek prišla v Prago na razgovore s češkimi politiki, da bi se našla nekaka oportunistična solucija, jima je Mafija aranžirala skrajno neprijeten sprejem, da sta se oba poslancala razžaljena takoj zopet odpeljala. Toda pri negativnem uspehu ni smelo ostati in v oktobru 1917. je bilo v najtežjem krogu mafije sklenjeno izvršiti poskus, da se predsednik Jugoslovenskega kluba objektivno pouči o pravem stanju stvari, o obupnem položaju dvojne monarhije in

o potrebi radikalne rešitve nacionalnega vprašanja.

Takrat je cesar Karel preko svojega adjutanta kneza Lobkowitza zahteval od dr. Korošca, da mu predloži glavne zahteve Slovencev in Hrvatov, seveda v okviru Avstrije. Dr. Korošec je to obljubil. Mafija je takoj spoznala, kako opasno bi to moglo biti za nadaljnjo akcijo v smislu popolnega narodnega osvobodjenja, in je zato sklenila storiti vse, da prepreči tak slovensko-hrvatski memorandum. Na Dunaj je bil poslan Rudolf Gjurnio, da v imenu dr. Kramarja povabi dr. Korošca v Prago. Dr. Korošec je sicer obljubil, da pride, vendar je dejal, da mora najprej na sestanek s škofom Jegličem v Ljubljano. V tem je bila nevarnost in zato je bil poklican iz Prage poznejši češkoslovaški poslanik v Washingtonu dr. Friderik Štěpánek, kateremu se je posrečilo prepovoriti dr. Korošca, da se takoj odpelje v Prago. Spremljal ga je dr. Gregor Žerjav, ki je bil pooblaščenec Mafije v Jugoslovenskem klubu.

V Pragi je dr. Korošec najprej govoril z dr. Kramarjem. Glavno delo pa je opravil dr. Šamal. Temu je bila poverjena naloga, da pridobi predsednika Jugoslovenskega kluba za revolucionarno idejo. Dr. Korošec je poslušal Šamalov ekspozé z največjim interesom in s pravim začudenjem. Rezultat je bil, da je ideja memoranda propadla in da se je predsednik Jugoslovenskega kluba znatno približal narodno-revolucionarnim metodam. Tako je postajalo češko-jugoslovensko sodelovanje vedno bolj intimno.

O samem razgovoru pri dr. Šamalu pripoveduje dr. Friderik Štěpánek in objavlja tudi beležke, ki si jih je takrat napisal. Dr. Štěpánek opisuje, kako se je najprej dne 24. oktobra 1917. na Dunaju skupno z Gjurnijem dogovoril z dr. Žerjavom in nato obiskal dr. Korošca. Navzroč je bil takrat tudi Václav Klobuček. 26. oktobra sta prišla dr. Korošec in dr. Žerjav v Prago. Razgovor je bil 27. oktobra v dr. Kramarjevi pisarni. Dr. Šamal je predsedniku Jugoslovenskega kluba dokazal, da avstrijski dvor že sam ve in veruje v obstoj monarhije. Objavil mu je stvarno situacijo na bojiščih in zatrdil, da češkoslovaški narod s habsburško dinastijo in njeno državo ne more imeti ničesar več opraviti. Prepračil ga je, da morajo Čehi in Jugoslovenci skupaj in močno pokazati, kako Čehi že vse podrobno pripravljajo za svojo lastno državno organizacijo.

Vtis dr. Šamalovega ekspozéja je bil globok. Ko so člani Mafije zapuščali pisarno, je dejal dr. Žerjav: »Ta Šamal je zmagal na celih črti.«

In res je bilo tako. Avstrijski cesar ni dobil zahtevanega memoranda. Jugoslovensko-češka fronta se je utrčila, skupna politika poenotila in se je kmalu vodila v znamenju historičnega gesla: »Zvestoba za zvestobo.«

Povratek Nj. V. kneza namestnika v Beograd

Beograd, 4. oktobra. r. Davi ob 9. se je vrnil Nj. Vis. knez namestnik Pavle z Brda v Beograd. Z Brda je odpotoval sinoči z dvornim vlakom, ki ga je spremljal oddelek kraljeve garde. Na ljubljanski postaji se je dvorni vlak ustavil za 25 minut. Na kolodvoru so bili zbrani predstavniki oblasti z banom dr. Natlačenom in komandantom divizije generalom Tončcem na čelu. Knez namestnik se je z njimi razgovarjal, dokler je vlak stal.

Ob 22.15 je vlak nadaljeval vožnjo v Beograd, kamor je prispel davi ob 9. Na topčiderski postaji so kneza namestnika pozdravili člani vlade ter člani vojaškega in civilnega doma Nj. Vel. kralja.

Beležke

Konferiranje v Beogradu

Kakor ni bilo drugače pričakovati, poročajo zadnje vesti iz Beograda, da je po povratku delegatov dr. Gavrilovića, dr. Markovića in Vlačića iz Zagreba zavladovala v krogu beograjske združene opozicije vnovič zelo živahno življenje. Omenjeni delegati so se vrnili v nedeljo zjutraj in so se že dopoldne sestali vsak s člani svojega volstva. Včeraj dopoldne so se zbrali v stanovanju Ljube Davilovića vsi uglednejši beograjski člani bivše demokratske stranke. Boka Vlačić jim je obširno poročal o poteku zagrebških pogajanj. Ali jim je pojasnil vse podrobnosti, ni znano, vsekakor udeleženci po konferenci novinarjem niso dali nikakih pojasnil. Zatrjevali so jim le, da so z dosedanjimi rezultati pogajanj z dr. Mačkom zadovoljni in da se nadejajo, da bo akcija kmalu uspešno zaključena.

Najbrž se bodo na slični konferenci že danes zbrali tudi staroradikalni in zemljoradniki. Ko bo tako vsaka skupina za sebe zavzela stališče, se bo vnovič začela skupna posvetovanja predstavnikov vseh treh skupin, ki tvorijo beograjsko združeno opozicijo.

Nova politika jugoslovenskih komunistov

»Vrbaske novine«, ki jih v Banja Luki izdaja banska uprava za vrbasko banovino, poročajo pod gornjim naslovom, po nekem ženevskem listu, da je »glavni sovjetski agent za Balkan Dimitrov sklical v Parizu sestanek, na katerem so sklepali o novi taktiki komunistov na Balkanu. Sklenili so: Ker vsi nezadovoljni narodi poudarjajo borbo za demokracijo, morajo to delati tudi komunisti; zbirati morajo demokratske sile v državi in se vtihoapljati v vse vrste.«

»Vrbaske novine« pristavljajo k temu: »Sedaj nam je jasno, zakaj gotova rešča gospoda tako leporočno tekmuje pri deklaracijah o demokraciji, zakaj komunistični agenti kar naenkrat, kakor na komando, postajajo celo bogitni in klerikalni, ki je protiverstno komunizmu vendar dobro znano, zakaj so se postavili tudi na čelo borbe proti konkordatu itd.«

Akcija za železarsko industrijo v Bosni

V ponedeljek »Jutru« smo že poročali, da so bili v nedeljo v Zenici svečano odprti novi oddelki razširjene železarne. Glavno glasilo JRZ »Samouprava« posveča temu dogodku uvodnik, v katerem riše pomen razširjenja in potem med drugim pravi: »V Zenici dovršeno delo predstavlja samo srečen začetek. Vlada ima v programu ustvaritev velikega sistema težke industrije v zvezi z železno železarno. Ta sistem se bo lahko meril z onimi v velikih bogatih in industrijskih državah.«

Srečna banovina

Dnevnik banske uprave vrbaske banovine, »Vrbaske novine«, objavlja v poslednji številki kratko, a tem bolj poučno in zanimivo bilanco o uspehih dveletnega dela svojega bana g. Bogoljuba Kujućevića. Posnemamo iz te bilance samo nekaj najbolj zanimivih podatkov. Danes se gradi v vrbaski banovini dolgo pričakovana usnka proga, ki odpira pot na morje temu tako dolgo zapostavljenemu delu naše države. V zadnjih dveh letih je bilo zgrajenih deset velikih železobetonskih mostov, razpisana so že dela za 11. veliki most, ki bo zgrajen v železobetonu preko Save pri Bosanski Gradici. Dalje je bilo zgrajenih v teku tek dveh let deset banovinskih bolnic, pa tudi ena državna bolnica, ki stane 15. milijonov dinarjev; odobrena je licitacija za zgraditev velikega trinadstropnega infektološkega paviljona v državni bolnici v Banjaluki. Na novo je bilo zgrajenih 45 osnovnih šol, gimnazija v Bihaću, poljedelski šoli v Derventju in Cazinu, 45 raznih državnih in banovinskih cest, cela vrsta vodovodov in več sto vodnjakov in cistern v brezvodnih krajih.

Na intervencijo tanovine je bilo obnovljeno delo v veliki tovarni celuloze v Derventu, kjer je zaposlenih nekaj sto delavcev. Otvorjeni sta dve novi gimnaziji, v Derventu in Banjaluki, dočim je nižja gimnazija v Prijedoru pretvorjena v popolno. Ustanovljene je cela vrsta novih sreskih načelstev in izpostav. Organizirana so nova sreska sodišča. V sedežu banovine v Banjaluki je zgradila država več milijonskih zgradb, kakor novi kirurški paviljon v državni bolnici, palačo Državne hipotekarne banke, sirotišnico itd. Srečna banovina!

Omladinska org. JNS za srez Ljubljano okoliško

V nedeljo dopoldne so se v Ljubljani zbrali mladi somišljeniki JNS iz vseh občin sresa Ljubljane okoliške, ki je po številu prebivalstva menda največji slovenski srez. Številna udeležba je pričala, kako veliko zanimanje vlada za mladinski pokret tudi v ljubljanski okoliški.

Ustanovni občni zbor je otvoril član banovinskega odbora OJNS dr. Branko Alujević. Pozdravil je vse navzoče zborovalce, posebej se nar. posl. Albina Komana in Milana Mravljeta. Govoril je nato o pomenu mladinskih organizacij JNS in njihovih nalogah. Pri viltvah je bil izvoljen prvi sreski odbor JNS za srez Ljubljano-okoliško. Predsednik odbora je Andrej Ja-

Bitka pri Šanghaju se še ni končala

Boji postajajo vedno bolj srditi, položaj pa je v splošnem nelzpremenjen

Šanghaj, 4. oktobra. o. Japonska ofenziva med Lotienom in Lihangom se še zmerom nadaljuje z vso srditostjo. Japonci so izpodkopali nekatere kitajske postojanke na tem sektorju in jih vrgli v zrak. Japonci bi radi prodrli v Kiatung, kjer je glavni stan kitajske vojske. Po nekih informacijah, ki pa še niso bile potrjene, so baje že zavzeli Lihuang. Včeraj popoldne je pričela japonska artiljerija ponovno obstreljevati Futung. Z ladijskimi topovi so razdejali več skladišč živil in dva velika tanka za olje.

Kakor poročajo iz Kantona je velika eskadra japonskih letal poskusila napasti to največjo južno-kitajsko luko, vendar je bila od kitajskih letal in protiletalskih topov pogrnjena v beg, še preden se je približala luki.

V ostalem so vesti o položaju, ki je nastal na šanghajski fronti po najnovejši japonski ofenzivi, zelo protislovne. Po japonskih informacijah so se morali Kitajci med Lotienom in Lihangom v dolžini 12 km umakniti za cel kilometer, Kitajci pa zatrjujejo, da so se le ponekod umaknili in še to samo iz taktičnih ozirov, da bi z novih bolj utrjenih postojank lažje in brez večjih žrtev odbijali napade japonskih motoriziranih oddelkov. Japonske in kitajske vesti se skladajo le v tem, da je bilo v teh dneh izredno mnogo žrtev na obeh straneh.

V hopejski pokrajini so Japonci dosegli včeraj in danes spet nove uspehe. Včeraj popoldne so prodrl v šantung in zavzeli mesto Teao, ki leži 320 km jugozapadno od Tienčina. Sedaj prodira njihova tencijska vojska proti glavnemu mostu šantungške pokrajine Sinanfu.

Newyork, 4. oktobra. AA. (Stefani) Po nankinških poročilih je Kitajska kupila 600 sovjetskih letal, med njimi tudi precejšnje število najnovejših izdelav.

Sovjetski poslanik pri mikadu v avdienci

Tokio, 4. oktobra. w. Japonski cesar je danes sprejel ruskega poslanika na Japonskem Slavuckega. Sprejemu je prisostvoval tudi zunanji minister Hirota.

Japonski tisk proti angleški politiki

Tokio, 4. oktobra. AA. Japonski mednarodno napadajo politiko Velike Britanije, češ, da je povzročila kitajsko-japonski spopad in da daje Kitajski moralno in dejansko pomoč. Obenem kritizirajo angleški predlog o sklicanju konferenca držav Tihga oceana ter očitaajo Veliki Britaniji, da hoče s tem svojim načrtom izvršiti pritisk na Japonsko.

Laburisti zahtevajo sklicanje parlamenta

London, 4. oktobra. o. Vodja delavske stranke major Attlee je poslal ministrskemu predsedniku Chamberlainu pismo, s katerim zahteva, naj skliče parlament k izrednemu zasedanju, na katerem naj bi se podrobno obravnaval položaj, ki je nastal na Daljnem vzhodu. Delavska stranka bo v parlamentu predložila prepoved izvoza orožja in municije na Japonsko ter večjo sanitetno mislijo, ki naj bi nemudoma odstopala r. Kitajsko.

Nove gimnazije

Beograd, 4. oktobra. p. S kraljevim ukazom se otvorijo naslednje nove gimnazije in sicer: sedma in osma moška realna in popolna peta ženska realna gimnazija v Beogradu, nepopolna mešana realna gimnazija v Mariboru, nepopolna mešana realna v Zemunu, popolna druga moška realna v Kragujevcu, popolna druga moška realna v Skoplju, nepopolna ženska realna v Novem Sadu. V Zagrebu se nepopolna ženska realna pretvori v tretjo žensko realno gimnazijo.

Nabiralna akcija Branibora

Bliža se spet obletnica koroškega plebiscita. V našem listu smo pred dnevi na uvodnem mestu opozorili na žalostno usodo naših bratov onkraj Karavank, ki jim Avstrija navzile svečanim obljubam noče zjamčiti najelementarnejših pravic sihernega kulturnega naroda. Ne le da jih režim popolnoma prepušča samovolji lokalnih oblastnikov, ki krojijo pravico naši manjšini tako, kakor se jim zljubi in kakor to odgovarja njihovega pangermanskega šovinizmu, temveč se celo solidarižira z njimi povsod in vselej, kadar gre za zatiranje našega naroda.

Ko te dni prebiramo avstrijske liste, ki že nekaj tednov opozarjajo na bučno in velenemške proslave obletnice plebiscita, ne da bi pri tem pozabili poudariti pomen nemškega dela v plebiscitni Koroški, spet in spet z neprijetnim občutkom ugotavljamo, da smo mi v tem pogledu daleč zaostali za Avstrijo. Naša javnost niti od daleč tako ne reagira na izzivanje, kakor bi bila njena dolžnost. Mislimo predvsem na oporo našim bratom, za katero naj bi skrbela naše obrambne organizacije. Brez sredstev pa to ne gre.

Zato se je osrednji odbor obrambnega društva »Branibor« odločil, da letos izkoristi žalostno obletnico za nabiranje prostovoljnih prispevkov. V soboto popoldne in nedeljo dopoldne bosta v Ljubljani nabiralna dneva v narodne obrambne name-nice. Prispevki se bodo pobirali po vseh ulicah in trgih. To bo najbolj dostojna oddolžitev spomnu na nesrečno obletnico!

Zračna zveza Rim-Beograd

Beograd, 4. oktobra. p. Danes je bila odprta nova letalska zveza Rim - Beograd - Bukarešta - Beograd - Zagreb - Benetke - Milan. Okrog 10.30 sta prispeli na zrakunsko letališče dve letali. Eno iz Rima, drugo iz Bukarešte. Z njima so se pripeljali zastopniki italijanskih in rumunskih oblasti. Na letališču jih je pozdravil pomočnik poveljnika letalstva general Janković. Prisotni so bili tudi člani rumunskega in italijanskega poslanstva ter naš novi poslanik v Rimu Hristić. Na tej prgi so v prometu letala družb Alla Littoria in Lares.

Nove telefonske zveze

Beograd, 4. oktobra. AA. Z odlokom ministrstva za ptt. se uvede telefonski promet v spodaj navedenih relacijah s pripadajočimi pristojbinami za enoto govora: Bled - Cortina d'Ampezzo, Kamnik - Opatica 2.25, Krško - Trst 2.25, Ljubljana - Loran 2.25, Ljubljana - Monte Spino 2.25, Radovljica - Trst, Rakek - Isola na Istri 2.25, Rateča na Gorenjskem - Trst 2.25, Rateča - Benetke 3, Stari trg pri Rakusu - Opatica 2.25, Šmarje pri Jelšah - Trst 2.25. Uvede se tudi telefonski promet Crikvenica - Corteno, Kranjska gora - Benetke, Kranjska gora - Reka, Rateča na Gorenjskem - Postojna.

kopić iz Male vasi, tajnik pa Ivan Komanc ml. iz Vižmarjev.

Po viltvah je spregovoril nar. posl. Albin Komana, ki je najprej opravičil nar. posl. Stanka Hočevarja, potem pa v kratkih besedah orisal današnji politični položaj ter bodril mladino k vztrajnosti in borbenosti. Za njim je govoril nar. posl. Milan Mravljeta, ki ga je pa že kmalu v začetku prekinili policijski komisar ter skupščino razpustil. Zborovalci, ki so bili vse govore sprejeli s odobravanjem, so se potem mirno razšli.

Iz državne službe

Napredovanja v poštni in carinski službi

Beograd, 4. oktobra. AA. S kraljevim ukazom so napredovali: za višje tajnike Franjo Bota in Edo Bichman, pri poštni direkciji v Ljubljani, ter Emil Pejić na pošti Maribor 1. Za tehničnega inspektorja pri 10. sekciji v Mariboru Franc Zmazek. Za višje kontrolorje na pošti Ljubljana 2 Franc Držaj, na pošti Maribor 2 Dragotin Bicanic, na pošti Ljubljana 4 Vlada Kušar, na pošti Krško Josipina Vidmar, na pošti Maribor 2 Ivan Plautstajner in Franc Suman, na pošti Kranjska gora Hilda Cop. Za kontrolorja na pošti Ljubljana 1 Franc Pipan in Stanko Pristevšek.

Na glavni carinarnici v Maribru so napredovali za višjega carinskega kontrolorja Josip Amon; za carinske kontrolorje Julij Tot, Adolf Rijavec, Vjekoslav Slavić, Viktor Kobal in Stepan Galaso; v Gornji Radgoni za carinskega inspektorja Lovro Miklavčič, za carinskega kontrolorja Mihajlo Papić carinar v 8. skupini.

Premeštni pri sodišču, železnici in v carinski službi

S kraljevim ukazom so premeščeni: k sreskemu sodišču v Ljubljani Josip Tomec, sodnik sreskega sodišča 6. skupine v Kamniku, k sreskemu sodišču v Kamniku pa dr. Stanislav Leskovic, sodnik sreskega sodišča 7. skupine v Krškem; k tehničnemu oddelku pri sreskem načelstvu v Mostarju za tehničnega višjega pristava 7. skupine inž. Dinko Volarić, doslej višji pristav v gradbenem ministrstvu.

Po službeni potrebi so v železniški službi premeščeni: prometnik Fran Hrovatin z Rakeka na Jesenice in Fran Pelc z Brežic na Bled-jezero ter kontrolor Rudolf Soklič iz Pragerskega na Rakek, po lastni prošnji pa prometnika Karel Natrčnik z Zidanega mosta na Jesenice in Konrad Vodenič iz Trbovelj v Ljubljano.

Premeščeni so na glavno carinarno v Zagrebu za carinskega kontrolorja Marko Vučinić iz Ljubljane in Dragomir Jovanović z Rakeka; na glavno carinarno v Ljubljani za višjega carinskega kontrolorja Kazimir Mihajlović iz Skoplja, za carinskega kontrolorja Ivan Gregorić iz Dubrovnika in Marijan Novak iz Novega Sada; na glavno carinsko blagajno v Mariboru za višjega carinskega kontrolorja Milenko Manojlović iz Babinja; na glavno carinarno na Sušaku za carinskega kontrolorja Vinko Barčić iz Ljubljane; za carinskega prvga reda v Dravogradu za carinskega kontrolorja Franjo Brumen iz Biograda na morju, vsi po potrebi službe.

Upokojitve pri železnici

Upokojena sta s kraljevim ukazom strojevodja 7. skupine Franc Orehek in višji tehniški uradnik sedme skupine Franc Outrata, oba pri železniškem ravnanstvu v Ljubljani.

Tečaj učiteljev za obvezno telesno vzgojo

Beograd, 4. oktobra. AA. Danes se je začel šesti tečaj za obvezno telesno vzgojo. V tečaj je sprejetih 114 učiteljev iz osnovnih šol vseh banovin. Po končanem tečaju in skupni bodo delali v svojih občinah kot učitelji obvezne telesne vzgoje na nedeljskih in prazniških tečajih.

Vremenska napoved

Zemunsko vremensko poročilo: Evropa: Zmerno hladen zrak s deloma oblačnim vremenom in v megli ponekod pokriva vso evropsko celino. Slabejša depresija nad Nemčijo povzroča dež v zapadni Nemčiji, vzhodni Franciji in na področju Alp.

V naši državi je deloma oblačno vreme v primorskih krajih, v okolici Mostarja nekoliko dežuje, v ostalih predelih je pa jasno in ponekod z jutranjo meglo. Toplota se je v zapadnih krajih dvignila, v notranjosti pa je padla. Najvišja toplota Kalinovci 7, najvišja Mostar 29 stopinj.

Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo jasno vreme s jutranjo meglo. V zapadnih predelih manjša pooblašitev, utegne tudi nekoliko deževati. Toplota se bo dvignila.

Zagrebska: Pretežno vedro ali pa le neznatno oblačno; zjutraj megleno, podnevi toplo, ponekod hladno. Dunajska: V južnih Alpah oblačno, nekoliko hladneje.

Hitler zahteva kolonije

„Nemčija ne more več kupovati surovin, ker nima denarja“

Berlin, 4. oktobra. d. V Bückenbergu je bila včeraj velika narodna socialistična svečanost za zaključek letošnje žetve. Svečanosti je prisostvoval tudi državni kancelar Hitler, ki je imel pri tej priliki govor, v katerem je ponovno in energično zahteval, da se Nemčiji povrne njene nekdanje kolonije. Hitler je izjavil, da mora nemški narod v borbi za svoj obstoj enodušno nastopati ter zapostavljati vse egoistične želje posameznikov. Nemčija mora sama rešiti svoje probleme, ki jih ostali svet čisto imenuje nesmiselne nesporazume in neumnosti. O tem nerazumevanju drugih narodov najbolje priča nasvet, da Nem-

čija pač kupuje potrebne sirovine, ker bi ji kolonije tako in tako nič ne koristile, nego jo le obremenjuje. Toda po 15 letih odiranja po tujih je Nemčija ostala brez denarja, da bi si nabavila potrebne sirovine. Da bi bile kolonije posameznim narodom le v breme, je prav takšen nesmisel, kakor če bi bogati ljudje nenehoma govorili o bremenih svojega bogastva, a se tem bremenom vendarle ne bi odrekli. Svoj govor je zaključil Hitler s ponovno zahtev po kolonijah, ki so jih odvzeli Nemčiji in z ostrim izpadam proti židovskemu svetovnemu boljševizmu in moskovskemu razbojništvu.

Arabci ne odnehajo

Kljub strogim ukrepom se bojkotna akcija vedno bolj širi — Arabci razpolagajo z velikimi fondi

Jeruzalem, 4. oktobra. d. Napetost v Palestini, ki je nastala sprito najnovejšega prekreta v angleški upravni politiki, ni niti malo popustila. Po vsej državi se širi protiangelski bojkot. V Jeruzalemskem starem mestu je včeraj več mladih Arabcev prisililo trgovce, da so zaprli svoje prodajalne. Jeruzalemski veliki mufti, ki še zmerom ni zapustil Omarjeve mošeje, je izdal proglas, s katerim je Arabce pozval, naj se vrnejo na delo in nadakujejo aktivno borbo proti svojim zatiralcem, vendar pa se stavkovna propaganda v Jafi le še širi. Mnogo arabskih prodajal je bilo zaradi nadležnosti demonstrantov zaprtih. Tudi jafska luka je popolnoma zaprta. Predsednik mohamedanskega verskega sodišča v Jafi je bil včeraj aretiran in odveden v Afon. Policija je v prostorih mohamedanskih mladinskih organizacij izvršila več preiskav. V Safadu pri Haifi so Arabci z orožjem napadli žide v njihovem okraju, vendar ni bil nihče poškodovan.

Ustanovil se je odbor Arabk, ki misli prirediti protestno zborovanje vzlic prepovedi manifestacij. Angleška oblastva so izvršila preiskavo, da doženejo, odkod je sklad 100.000 funtov sterlingov, ki ga je pred kratkim razdelila Arabska banka na račun arabskega agitacijskega odbora.

Jeruzalem, 4. oktobra. w. Z zagotovilom, da hočejo udušiti morebitne nemire, so angleške oblasti naslovile na prebivalstvo svaro, po katerem se bo vsak poskus motenja javnega reda najstrožje kaznoval. Celokupna policija je alarmirana. Patrole koračajo po glavnih cestah Jeruzalema in Jafe. Letala letajo zelo nizko nad mestom. Policija je aretirala že nekaj pristavev velikega muftija. Mufti se še vedno skriva v Omarjevi mošeji, ki je nedotakljiva. Arabški trgovci nadaljujejo zaradi agitacije Husseinove stranke s stavko. Kakor javljajo iz Damaska, se vidijo že prvi znaki teroristič-

nih ukrepov v Palestini po vsem arabskem svetu.

London, 4. oktobra. o. V Jeruzalemu je policija danes izvršila celo vrsto hišnih preiskav v prostorih Arabske banke in njenega vodilnega oboja. Policijski organi so zaplenili mnogo dokumentov, na podlagi katerih je pričakovati nadaljnji aretaciji politično eksponiranih Arabcev. Predsednik banke Emin paša je bil že deportiran.

Za novega jeruzalemskega šupana bo imenovan predsednik trgovske zbornice Anglež Edgard Edeley.

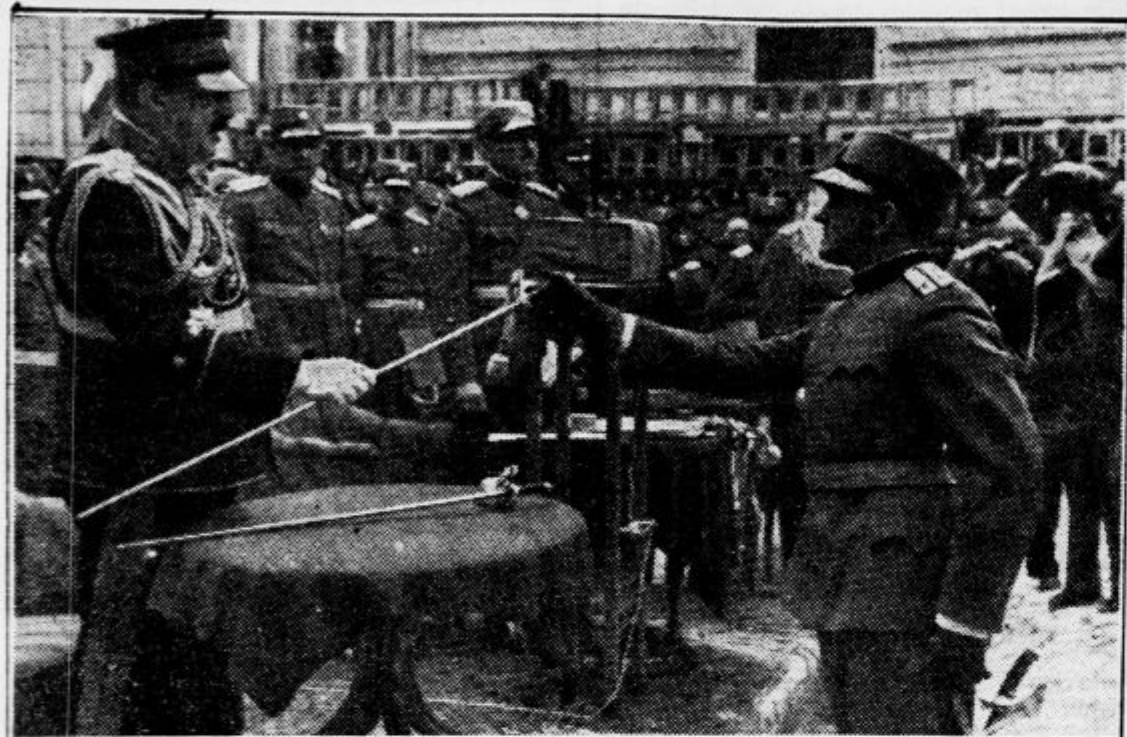
Vsereabski oklie

Sirijski odbor za obrambo Palestine je sklenil protest proti izredni strogosti angleških ukrepov ter naslovil oklice na vse arabske vladarje v Egiptu, Iraku, Jemenu in Hedžasu, ki je bil odposlan tudi angleškemu ministru za kolonije, vrhovnemu komisarju v Jeruzalemu in generalnemu tajništvu Društva narodov. V oklicu se poudarjajo solidarni odnosi celokupnega arabskega sveta. Imenovani odbor poziva angleško vlado, naj reši palestinski problem na način, ki bo odgovarjal pravicam arabskega naroda.

Kongres angleške delavske stranke

London, 4. oktobra. AA. Dopoldne se je v Bourmothu začel 37. letni kongres delavske stranke. Okrog 6 do 7.000 delegatov bo ves teden razpravljalo o zelo obsežnem dnevnem redu. Predsednik Dalton je ob otvoritvi kongresa izjavil med drugim, da orožje, naj bo še tako močno ali potrebno, ne prinese nobene odločitve, zato mora biti zunanja politika takšna, da bo obnovila spoštovanje pred mednarodnimi zakoni. Dalton priznava, da je danes sprito resnega položaja potrebno, da je Velika Britanija oborožena.

Naši kraji in ljudje

Poročali smo o letošnjem uspehu naše nižje in višje šole vojne akademije v Beogradu. Priobčujemo še sliko s prizorom, ko je kraljev adjutant general Hristić izročil najboljšemu absolventu višje šole, Ljubljancu Stanislavu Podboju, poročniku, dar Nj. Vel. kralja Petra II, krasno sabljo

Tisoči hočejo srečo: avtomobil...

Rekorden obisk in uspeh gasilske tombole v Kranju

Pogled na gornji del trga za časa tombole

Kranj, 4. oktobra. Toliko ljudi, kakor včeraj se jih še ni nadrenjalo na Mestnem trgu v Kranju. Pravijo, da more na trgu 7000 ljudi udobno stati, nu, včeraj so bili kakor vžigalice v skatlici. Sleherni kot je bil zatrpan z upajočimi igralci, stali in napolnili so vse stranske ulice, skratka: bilo jih je nad 15.000. Lepo število ne le za gorenjsko prestolnico, temveč bi se s takim posetom mogla pohabati katerakoli od treh naših prestolnic.

Kranjski prostovoljni gasilci sami niso pričakovali tolikšnega obiska. Prejšnja leta je kranjska gasilska tombola privabila do 10.000 ljudi, ki jih je v Kranju znamenita zapeljiva želja po glavnem dobitku. Prav na ta račun je bilo tudi tokrat izrečenih toliko obljub, kolikor je bilo obiskovalcev: če zadene avto, te popeljem z njim domov. Slučaj je bil nekaj let tako nanesel, da so glavni dobitke zadeli ljudje, ki niso znali šofirati in bi se vse bolj postavili na zapravljenju z bistrim konjičem. Ko so kranjski gasilci pričeli pred 40 leti s tombolo, je bil kostrun za glavni dobiček. Pa je šlo naprej in pred vojno je bil že voz s konjem na prvem mestu. Po vojni smo pričeli nekako spočetka. Tiste čase so ljudje drli v zakon, opreme pa so bile drage. Z dobitkom kranjske tombole je bilo temu in onemu pomagano v zakonski jarem. Seveda prireditelji niso hoteli ostati pri stanovanjskih opremah. Z vsa pravico so se držali trgovskega pregovora: Kdor ne napreduje, nazaduje. Avto, to je »slager« za moderne čase! Pa vsako leto lepši in dražji. Po 40 letih je postala kranjska tombola znamenitost za vso državo. In je v resnici veliko podjetje v vsakem pogledu. Z dolgoletnimi izkušnjami so prireditelji organizirali tombole tako izdelali, da poteka brez nevarnosti. Pri večeršnjih, ki je imela rekorden poset, so se s pričetkom nekoliko zakasnilo in so namesto ob 15. pričeli ob 16. To pa zaradi posebnih vlakov, od katerih je poslednji ob 15.45 pripeljal 2000 ljudi iz jeseniškega kota. Poleg posebnih vlakov je železniška direkcija dala ojačitve vse redne vlake, kar se je izkazalo za prav potrebno, saj se jih je po železnici pripeljalo nad 8000.

Poleg 11 glavnih dobitkov so na nedeljski tomboli zadeli še okrog 500 manjših dobitkov amb, tern, kvatern in činkvinov. Pri tolikih dobitkih, za katero so morali pregledati vsako tablico posebej, je bila v resnici potrebna zgledna organizacija, da je bila tombola končana v dobrih treh urah. Z velikim zvočnikom so razglasili žrebane številke, da jih je bilo čuti po vsem trgu, bližnji gostilničar pa si je za svoje dobro obiskane prostore omislil celo telefonski prenos. Tako so imeli gostje priliko zaliti s cvičkom; z voljo ali nevoljo, vseeno!

Vsko leto se dogaja, da hodijo ljudje na oder po tombolo, ko za njo še ni pravih izgledov. Prireditelji pravijo, da morajo za tombolo sklicati vsakokrat okrog 60 odstotkov števil, to je od 50 do 55. Tisti, ki silijo prej na oder, povzročajo najprej veliko žalost, potem pa še večjo škodoželjnost. Kajti upanje je tako sladka stvar, da ga je vredno podaljšati, pa makar tudi le za par izklicanih števil.

In kaj bo s 15.000 razočaranimi, ki so zapustili tombolo brez najmanjšega dobitka? Prihodnje leto bodo spet prišli in pripeljali s seboj svoje otroke, žene, možje in znanje. Se več jih bo kakor tokrat in kranjski občinski možje bodo prisiljeni resno razmišljati o regulaciji svojega Mestnega trga, ki ga bo treba razširiti za to edinstveno zbiranje našega ljudstva. Kajti upanje je edino, ki človeka ne zapusti zlepa, in upanje na dobiček je tisto, kar dela kranjsko gasilsko tombolo od leta do leta privlačnejšo. Se pa prihodnje leto popeljejo z avtom!

Izkupiček vsakoletne tombole je kranjski prostovoljni gasilski četni nujno potreben. Z njim krije največji del svojega letnega proračuna, ki znaša okrog 100.000 din in prispeva k njemu edino občina 10.000 din. Kranjski gasilci imajo vzorno urejen dom in provrstno gasilno orodje, kar so si nabavili sami s svojim požrtvovalnim in pametnim delom.

Pestani in ostani član Vodnikove družbe!

Nemški avtomobilisti v Ljubljani in na Bledu

Ljubljana, 4. oktobra.

Kakor je napovedalo že ponedeljsko »Jutro« so se nemški avtomobilisti z generalom Hühneleom na čelu v teku današnjega popoldneva iz Plitvice preko Karlovca in Dolenjske vrnili v Ljubljano. Na mitnici na Dolenjski cesti so jih pričakovali nekateri člani ljubljanske sekcije Avtokluba, ter jih od tod v strajni koloni odvedli pred prostore Avtokluba v Kani. V teku ene ure se je tamkaj zbrala vsa kolona nemških avtomobilov, med tem pa so izletniki za kratek čas posejeli v bližnji kavarni. Okoli 16. se je vsa družba skupno odpeljala na Bled, kjer bo drevi prijateljski poslovilni večer. Nemški gostje bodo noč prebili še na Bledu, v teku jutranjega dopoldneva pa bodo preko Podkorena zapustili našo državo.

Vsi udeleženci skoraj 3.500 km dolge turneje po naši državi in Bolgariji so navdušeni nad lepoto naših krajev, najbolj pa nad divje romantičnimi pokrajini našega juga. General Hühnele in med drugim pripovedoval, da tako lepih, edinstvenih pokrajinskih slik, kakršne je imel priliko videti na poti iz Peči preko Čakovca na Cetinje in dalje v Budvo in Kotor, še ni videl v svojem življenju. Tudi ostali udeleženci ne morejo prebrati nepozabnih vtisov, skaterimi se vračajo s te turneje v domovino.

Obsojeni zaradi ponarejanja bankovcev

Maribor, 4. oktobra.

Danes ob 10. 45 je bila v razpravni dvorani št. 53 okrožnega sodišča razglašena sodba v petkovem procesu proti Rupniku in 11 soobtožencem radi poskusa ponarejanja bankovcev. Za izid procesa je bilo zelo veliko zanimanje in je bila razpravna dvorana nabito polna občinstva. Senatni predsednik s. o. s. dr. Tombak je razglasil sodbo, v smislu katere se obsojijo:

Franc Rupnik na 6 let in 2 meseca robitve, na trajno izgubo častnih državljanjskih pravic, na 1320 din denarne globe ali 22 dni zapora; Gašper Potočnik na 1 leto robitve, 1200 din denarne kazni ali 20 dni zapora in na izgubo častnih državljanjskih pravic za dobo 3 let; Franc Majcen na leto dni in 8 mesecev robitve, 600 din kazni ali 10 dni zapora ter na izgubo častnih pravic za dobo 3 let; Mihael Medved na 1 leto in 6 mesecev robitve, na 1500 din denarne kazni ali 25 dni zapora, 1000 din povprečnine ter na izgubo častnih državljanjskih pravic za dobo 2 let; Franc Greif na 9 mesecev strogega zapora, 2200 din denarne kazni ali 17 dni zapora in 1000 din povprečnine; Friderik Kolman na 6 mesecev strogega zapora in 9000 din denarne kazni ali 15 dni zapora, na izgubo častnih pravic za dobo 2 let in na izgubo državne službe; Ana Kolmanova na 5 mesecev strogega zapora, na 900 din denarne kazni ali 15 dni zapora, pogojno za dobo 4 let; Veloslav Postržin na leto dni in 8 mesecev robitve, na 1000 din denarne kazni ali 17 dni zapora ter na izgubo častnih državljanjskih pravic za dobo 3 let; Ivan Mlačar na 5 mesecev strogega zapora, 1200 din denarne globe ali 20 dni zapora, 500 din povprečnine, pogojno za dobo 3 let; Ana Mlačerjeva na 4 mesece strogega zapora, 1200 din denarne kazni ali 20 dni zapora, pogojno za dobo 3 let; Antonija Postržinova in Ana Vinterjeva se oprostita vsake krivde in kazni. Obsojeni Rupnik in Majcen sta prijavila revizijo, Ivan ter Ana Mlačerjeva sta kazni sprejela, dočim so si ostali obsojenci izprosil tridnevni rok glede sprejetja kazni.

Strel pred vrati

Zagorje, 4. oktobra

Zagorsko dolino je presenetila novica, da si je v nedeljo zvečer končala življenje 30-letna Pepca Hudomalova iz Toplice pri Zagorju, hči vpokojenega rudarja. Bila je že več let v službi pri nekem inženjerju v Ljubljani. V nedeljo zjutraj je prišla k staršem na obisk. Obiskala je tudi svojo izvoljenca, s katerim sta se domenila, da napravita popoldne izlet. Res sta se popoldne našla in sta bila zvečer okrog 21. ure v neki gostilni v Kisovcu prav vsa v družbi. Nekateri pa so opazili, da je Pepca naenkrat postala zamišljena in tiha. Vendar nikdo ni slutil kaj zlega, ko je brez slovesa zapustila družbo.

Cim je zaprla vrata za seboj, je odjeknil strel. Prestrašena družba je pobegnila iz gostilne. Na pragu so našli Pepco, ki je bila že v zadnjih izdihljajih. Pogrnala si je bila iz samokresa kroglo v glavo. Vsak poizkus rešitve je bil zaman. O usodnem dogodku so bili obveščeni starši kakor tudi orožniki, ki so poskrbeli, da so pokojnico prenesli na dom v Toplicah in jo položili na mrtvaški oder. O nepsodrednem vzroku njenega obupa in tragične smrti se marsikaj ugiba. Eni zatrjujejo, da je kriva nesrečna ljubezen, drugi govore, da je bila v politični službi. Mimo vseh govorice in ugibanj bo Pepca tiho legla v grob in čez čas bo pozabljena tudi njena smrt. Zapustila je 7-letnega nezakonskega sinčka, ki ga bodo vzgojili njeni močno prizadeti starši.

Ivo Trošt

Ljubljana, 4. oktobra.

V nedeljo je umrl upokojeni nadučitelj g. Ivo Trošt. Nikdo ni pričakoval tega, saj je šele pred nepolnima dvema letoma praznoval 70-letnico, čvrt in tako veder, kakor je to v njegovih letih le redek primer. Vendar ga je že nekaj časa nadlegovala bolezen, ki je kar naenkrat strla tega krepkega moža.

Ivo Trošt ni bil le učitelj mladine, temveč dober vzgojitelj naroda v prid njegovemu gospodarskemu in duševnemu napredku. Po rodu je bil Vipavec, s Colar, rojen na Sv. Mladarju dan 1865. Pri njem se lahko govori o prirojenem veselju do učiteljskega poklica. Če tudi ni imel bogvekakšnih predstudies, je z najboljšim uspehom dovršil učiteljske v Kopru. Lastna mu je bila železna volja, s katero je neustrašno izpolnjeval svoje znanje in širil svoje obzorje.

Že kot učiteljček je pričel dopisovati v tržaško »Edinost«. Pozneje je razširil svojo pisateljsko delovanje na razne slovstvene ustanove, zlasti na Mohorjevo družbo, Slovensko Matico in Gabrškovo knjižnico. Poleg tega je vztrajno zalagal učiteljske mladinske publikacije »Vrtec in »Zvonček«. Bil je sodrnik »Učiteljskega tovariša« in podlistar »Slovenskega naroda« in drugih listov. Objavljal je svoje slovstvene proizvode v »Domu in

ZDRAVJE OHRANITI JE LAŽJE

NEGO JE POPRAVITI

Pobrigajte se torej pravočasno, da Vam bodo vsi notranji organi pravilno funkcionirali, da se v telesu ne bodo mogle nabirati škodljive snovi, ki morejo izkopirati Vaše zdravje. — KRUSEN SOL, vzeta redno vsako jutro, izloča usedline in goščo, ki se ustvarjajo v notranjih organih telesa, tako da se ne morejo obdržati v ledvicah, jetrih, želodcu, in regulira prebavo in presnavljanje v telesu ter na ta način odpravlja vzroke mnogih za zdravje škodljivih motenj. — Ako trpite na takih motnjah, začnite s KRUSEN SOL. Originalna steklenica stane Din 45.— in zadostuje za tri mesece, mala steklenica Din 27.—. Dobiva se samo v lekarnah.

Oglas reg. S. br. 29.613/35

svetu« in pozneje tudi v »Ljubljanskem Zvoncu«. Razen pripovednega talenta ga je dila glasbena nadarjenost in pravi pevski idealizem. Ustanavljal je pevске zbornice in jih sam vodil, kakor se je tudi vedno trudil za cerkveno petje. V prizadevanju za splošno narodno prosveto je ustanavljal

tudi druga prosvetna društva, ki jih je pogumno vodil, bil pa je vedno naprednega mišljenja in zaveden Sokol od zadnjega diha. Povsod je bil čislán od občanov, njegova beseda je vedno zalegla. Kakršnen oča, takšni so tudi njegovi štirje sinovi in dve hčerki. Možu vztrajnega dela in požrtvovalnega dela naj bo ohranjen trajen spomin!

Spominu dr. Gavrilu Kojiča. Minilo je 10 let, odkar je umrl osnovatelj zdravstvenega zadrugarstva v Jugoslaviji, dr. Gavril Kojič. Bil je idealist, ki je znal svojo plemenito misel sprostiti v življenje v prid obli bližnjim. Pred 15 leti je započel zdravstveno zadrugarstvo, ki je zlasti na našem jugu po strahotni razvornosti zaradi dolgotrajnih vojn in zaradi splošne zaostalosti hlepele po zdravniški negi in po nujnih higienskih ukrepih. Njegovo delo je rodilo krasne uspehe. Zato je zamisel zdravstvenega zadrugarstva kmalu prešla meje Jugoslavije in danes najdemo zdravstvene zadruge v Bolgariji in Rumuniji, na Poljskem in drugod po Evropi, kakor tudi v Ameriki, Indiji, na Kitajskem in Japonskem. To ostane neizbrisna zasluga dr. Gavrilu Kojiča, ki je žal tako rano umrl. Star je bil šele 40 let, po rodu pa iz Staroga Siveca.

V nedeljo dopoldne je bil na videz načen spomin junaka mučenika in. Ivana Gosarja. Na njegovi rojstni hiši v Stari Loki je bila odprta spominska plošča, ki so jo oskrbeli naši dobrovoljci. Slovesnosti se je poleg velikega števila dobrovoljcev ter zastopnikov Sokolstva in četnikov udeležila tudi častna četa planinskega polka s celotnim oficirskim zborom. Saj je bil Hrenov Janez, kakor so pokojnika imenovali, na smrt obsojen samo zato, ker se je boril kot dobrovoljec in častnik na srbski strani. Svečanost je otvoril domačin dobrovoljec Valentin Starman, nato so govorili predsednik areške organizacije dobrovoljcev prof. Jeras, profesor vojne akademije v polkoju Mile Pavlovič in še vrsta drugih. Častna četa je oddala salvo, godba je zaigrala. Opoldne je bilo slavno končano. Naši dve sliki kažejo pogled na spominsko ploščo, okrašeno s pokojnikovo sliko in spletu zelenja ter pohod dobrovoljcev, ki so se udeležili prostave.

V delavskem okrevanju pod vrhom Golice Kosmatov dom pri Sv. Križu je najprikladnejši

»Jutro« je v svoji ponedeljski izdaji že na kratko poročalo o obisku zastopnikov Bratovske skladnice iz vse banovine pri Sv. Križu nad Jesenicami, kjer namerava skladnica ustanoviti okrevališče za svoje člane. V poročilu naj popravimo samo dve nerodni napaki, ki sta se pripetili pri telefonskem prenosu: da je BS v ta namen kupila nad Sv. Križem pod Golico Kosmatovo (ne Kosmačevo) posestvo in da je dr. Obersnel vodil ogled kot predsednik jeseniške BS, ki mu gre tudi največ zasluge za nadvse ugodni nakup.

Ljudje so čisto po krivem obupali, da bomo letos ostali ogoljufani za poletje. V resnici pa se je poletje tokrat samo za dobršno spoznanje premaknilo v poznejši čas in prvi jesenski dnevi so nam prinesli že toliko dobrega solnca, da bodo do zime po vsej priliki vse zamude popravljene. Do tega spoznanja so prišli tudi številni izletniki, ki so v nedeljo zjutraj pohiteli v vlak in na gorenjsko stran in so se lahko prepričali na lastne oči, da megle in pusto razpoloženje vladata do opoldanskih ur samo v Ljubljani, v krajih pa, ki se odteza jo zadušljivemu vplivu Ljubljanskega polja, pozdravljajo človeka že na vse zgodaj lepa, solčno nasmejana jutra. Planotica, na katero je bil bog položil

Rožčico, Golico, Stolum, Begunjsčico in Zelenico, drugi znameniti revir je bil v Bohinju, pod Jelovico, tretji okoli Kroppe in Kamne gorice. Tu pod Golico so bili morda najstarejši železni rudniki, ki ga se že v prvem rudarskem redu, ki saj je l. 1381. objavil Friderik Ortenburški, omenja Savske jame, po vsej priliki najbolj bogato založeni rovi daleč naokrog, saj je še pred dobrimi 50 leti okrog 300 delavcev kopal v njih. A nekateri zgodovinski viri vedo poročati, da so stari Etruščani že v davnih stoletjih pred Kristusovim rojstvom izkoriščali železne rudnike nad Jesenicami, ki so bili svoje zaloge izčrpali do kraja. Ko so jame dale iz sebe, kar je mogel človek utrgati iz njih, so se zmerom iznova zasipale, preko njih je spet zrastle divja pokrajina, kakor da se v zemlji nikdar ne bi bilo nič zgodilo, tradicija pa je ostala v ljudih.

Predniki današnjih kmetov v tem planinskem raju so pred stoletji sami imeli svoje rudnike, topili so železo na majhnih domačih plavžih, ki so jih gradili na pripravih obronkih tega goratega sveta, da jim je veter razpihal ogenj. Pridelovali so železo v hlebcih, ki so jih potem na konjih tovorili v Italijo. Težka in nevarna je bila pot na zapeljivi jug, mnogo jih je bilo, da se niso vrnili s kupčije. V Kropi vam se danes pokažejo zvon, ki je v starih časih prabil boga vsakokrat, kadar so nosači odhajali z doma, naj jim srečno pomaga nazaj. Takrat je naša zemlja na drobno dajala dragoceno kovino Italiji, pozneje pa so

prišli Italijani sami in so vse do nedavna ostali glavni gospodarji vsega našega železnega rudarstva in plavžarstva. Zdaj je zaključena prva velika doba naše plavžarske zgodovine, pred nam se odpirajo novi pogledi v bodočnost. Kljub vsem oviram, ki se ji stavi na pot, rastejo Jesenice od leta do leta, zmerom več delavnih rok iz siromasnega kmetkega zaledja zaposluje tovarna. Iz dneva v dan se delavci bore za boljši kos kruha.

Vsekakor je nadvse posročena misel, prav tu pod Golico, na prizorišču te velike rudarske in plavžarske zgodovine, v neposredni bližini našega največjega industrijskega središča, ustanoviti okrevališče obolenim, onemoglim rudarstvom in plavžarskim delavcem. O Sv. Križu in njegovi okolici so strokovna mnenja zdravnikov izredno laskava, kar se tiče njune uporabnosti za zdravljenje in odmor. Kraj je odlično gorsko zdravilišče ne le v poletju, temveč tudi v zimskem času, ko kaže termometer v visokem snegu na solncu do 30 stopinj Celzija. Posebej priporočajo zdravniki ta kraj za bolezn, katerih zdravljenje zahteva čisti planinski, z ozonom nasičen zrak (slabokrvnost in malokrvnost, baze, začeti štadiji jetike, angleška bolezen, škrofuloza, astma, kronični bronhialni katar, arterioskleroza, sladkorna bolezen, debelost). Dobre lastnosti planinskega kraja so spoznali predvsem najbližji sosede, Jeseničani, ki ob nedeljah v velikih trumah obiskujejo Sv. Križ, mnogi izmed njih pa so si okrog vasi zgradili letne hišice in vi-

le. Pa ne samo gospoda od KID, temveč tudi navadni delavci, ki imajo tu celo posebno naselbino. Tako se na čudne načine obrača tok zgodovine: v starih časih so delavci iz doline prihajali sem gori, da v jamah zaslužijo kruha za svoje družine, danes pa, ko se je industrija preselila v dolino, se vračajo sem gori po zdravja, solnca in zraka.

Z nakupom Kosmatovega posestva bo eni naših največjih socialno-zdravstvenih ustanov omogočeno, da nudi svojemu članstvu najboljšo priliko okrevanja in oddiha. Da se Bratovska skladnica prav zdaj loteva te nove panoge zdravstvenega skrblstva, je toliko večjega pomena, ker sta rudarska in kovinska industrija pri nas zadnji čas v novem razveljevanju razmahu in stalno raste število zavarovanih delavstva. Medtem ko je BS imela letos 1. januarja še samo 11.348 članov, jih je ob koncu septembra imela že 12.177. V posameznih revirjih je število zavarovanih delavstva naraslo v tem času takole: Jesenice 2872 — 3482, Trbovlje 2746 — 2811, Mežica 964 — 1027, Zagorje 724 — 799, Lasko 681 — 711, Hraščnik 615 — 707, Ravne 324 — 349, Celje 291 — 320, Rajhenburg 251 — 273. Padlo je v tem času število zavarovanih delavcev samo v Velenju (886 — 868), Storah (310 — 305), Krmelju (260 — 250), Ljubljani (335 — 189) in Kočevju (98 — 83). K okrevanju pod Golico smemo našim rudarjem in plavžarjem čestitati od srca.

Domače vesti

* Spominu nadučitelja Karla Završnika. Včeraj popoldne so v Kranju pokopali upokojenega nadučitelja Završnika. V nedeljo smo že poročali o njegovem življenju, delu in smrti, v naslednjem pa objavljamo spominske vrste izpod peresa pokojnikovega tovariša in prijatelja: Završnikom smo izgubili značajnega moža, korenino iz starega predvojnega učiteljskega rodu. Bil je vedno moč na mestu, odločen v svojih naprednih nazorih, kakor tudi, če je šlo za napredek šole in učiteljskih stanovskih pravic in teženj. Nikdar ni klonil, in naj so bujali ob učiteljskega rodu. Bil je stanovnikom tovarišem zvest, drug, vobče pa ljubezniv družabnik v vsaki družbi. Prijazen in vsakomur rad ustregel po svojih izkušnjah in sposobnostih. Rojen v Kranju 1864 je do vršil učiteljsko 1884. Svojo službeno dobo je preživel v Duplehju pri Trzinu do leta 1925, ko je bil upokojen in se preselil v svoje rojstno mesto Kranj, kjer je preživel jesen življenja. Zadnja leta ga je mučila bolezen, kateri je v soboto podlegel. Pokojnik se je udeleževal tudi izven šole. Bil je vzoren vzgojitelj tudi na gospodarskem poprišču, pa sodelavec v naprednih in človekoljubnih družtvih. Bil je umen vrtnar, sadjar, posebno pa izurjen čebelar, kar je zlasti pričalo o njegovem plemenitem srcu. Tudi glasbeno je bil močno nadarjen in je slovel kot dober pevec. Razumljivo, da je bil zvest pripadnik Sokola, za kar se je moral zlasti pokoriti v svetovni vojni. Vriemu učitelju, naprednjaku in značajnemu možu bomo številni prijatelji ohranili časten spomin.

* Nesamostojni zobotehnik iz vse države, so imeli svoj kongres v nedeljo v Novinarskem domu v Zagrebu. Vodil ga je podpredsednik Emil Vidmar. Razložil je namen kongresa v tem, da se manifestira želja nesamostojnih zobotehnikov po reviziji znane zakona, ki je zobotehnikom odvzel samostojnost in je mnoge pahnil v pomanjkanje. Kakor smo nedavno poročali, so slovenski nesamostojni zobotehniki izdali posebno brošuro o tem zakonu in so jo v 10.000 izvodih razposlali po vsej državi. Na kongresu v Zagrebu je v njihovem imenu poročal Gustav Zupc iz Ljubljane. Glavni referent pa je bil Marijan Krasnik iz Zagreba, ki je poudaril, da je Jugoslaviji potrebnih najmanj 3.500 samostojnih zobarjev. S tem, da je zobotehnikom onemogočeno samostojno delo, izgubi država letno najmanj 3 milijone 200.000 din, kar pa mnogi zobotehnik skrivaj vršijo prakso in ne plačujejo nič davkov. Zobotehniki smatrajo za edini izhod da se takoj revidira zakon od 18. novembra 1930 in da se vsem zobotehnikom vrne pravica do samostojnega dela. Zobotehniki so obravnavali tudi vprašanje pokojninskega zavarovanja. Kongresu je prisostvovalo okrog 300 zobotehnikov in zobotehnic.

* Matek, Matek, Matek... Majsikaj se je že pojasnilo iz življenja hrvatskega voditelja dr. Vladimira Mateka. Izšli so že njegovi izbrani govori, romantično je opisano njegovo življenje v vsakovrstnih biografijah. Enega pa njegovi častilci doslej niso vedeli natančno, kako naj sklanjajo slovensko ime svojega voditelja. Ali naj bo Matek, Mačka, ali Maček, Mačeka. Zda je tudi tu zasijala luč in je padla odločitev. Te dni je namreč izšla sedma izdaja Boraničevega »Pravopisat«, ki odločno briše doseganje sklanjanje (Matek, Mačka, Erjavac, Erjavca, Prešeren, Prešerena). Odslej bodo tudi bratje Hrvati sklanjali Mačka lepo po slovensko, saj pravi sam »Hrvatski dnevnik«: Kdor hoče pri nas pravilno pisati — a to mora vsakdo hoteti — se bo držal Boraničevega pravopisa, ki je v skladu z našimi jezikovnimi in pravopisnimi tradicijami in zato pričakujemo, da bodo vse hrvatske novine odslej pisale samo Mačka, Mačku, Mačkov, ne pa Mačka, Mačeku, Mačkov. In nauk za Slovence? Menda se med nami ne bodo več našli ljudje brez sluha, ki jih je žal prav mnogo in ki pišejo in sklanjajo: Kragujevac, Kragujevaca in podobno.

* Absolventi tehničnih srednjih šol so tudi v Zagrebu započeli borbo, da se jim dovoli vstop na tehnične fakultete naših vseučilišč. V nedeljo so imeli veliko zborovanje katerega so se udeležili tudi mnogi starši absolventov in delegati iz vse države. Sprejeta je bila resolucija, s katero zborovalci ujaljajo ugotavlja, da so vsi dosedanja napor akcijskega odbora za zakonito rešitev prehoda absolventov državnih tehničnih srednjih šol na tehnične fakultete v kraljevini Jugoslaviji ostali brezuspešni in se absolventom znova zapirajo vrata k višji izobrazbi. Akcijski odbor bo organiziral močno odposlanstvo absolventov in staršev, ki bo v Beogradu razložila ministrskemu predsedniku svoje prošnje in težnje.

* Kongres sladkovodnih ribarskih zadrug je bil v nedeljo v dvorani Sokolskega doma v Petrovaradinu. Zveza, ki šteje danes 41 zadrug in nad 6000 članov, je bila ustanovljena pred 5 leti. Preteklo leto je znašal dohodek sladkovodnega ribištva 6 in pol milijona din. Večji del rib je šel v inozemstvo. Na kongresu so predavali ugledni strokovnjaki o raznih vprašanih ribištva. Zlasti se je tudi razpravljalo o novem zakonu o ribolovu, po katerem se ribiči nadejajo, da bo znatno pripomogel k napredku ribištva v Jugoslaviji.

* Temeljni kamen novega velikega vodovoda dalmatinske Zagore je bil svečano viden v nedeljo na visoki planoti pri vasi Pokrovniku v drniški občini. Svečanosti so prisostvovali minister dr. Kožul, ki je rojak iz bližnjega Šibenika, ban dr. Jablanić iz Splita, mnogi vojaški dostojanstveniki in ostali predstavniki. Temeljni kamen je blagoslovil šibeniški škof dr. Jerolim Mileta. Vsi govorniki so podelili, da bi novi vodovod čim prej napojil žejno skalovito puščavo dalmatinske Zagore. Za zidavo vodovoda je na razpolago 8 milijonov din ter vse potrebne cevi.

* Divje svinje povzročajo škodo okrog Turjaka. Ze precejšnjo vrsto let ni bilo v turjaških gozdovih in v škocijski dolini sledov za divjimi svinjami. Samo lani je bila ena ustrelnja. Letos pa so prišle v večjem številu. Kmetje so kmalu opazili veliko škodo po njivah. Zlasti korusa je bila močno uničena. O tem so bili po lovskih žuvalih obveščeni ljubljanski lovci, ki zdaj divjad vneto zasledujejo in upamo, da je bodo kmalu nekaj podrl. Divje svinje so se priklatile v te kraje iz kočevskih gozdov. Nevarne utegnejo postati otrokom, ki zdaj po gmajnah pasejo govedo.

* Kdor ima dobre in lepe zobe, se lahko smeje. Toda samo po sebi se to redko zgodi. Usta in zobe je treba čistiti pred bakterijami, ki neprestano prihajajo v usta. Ali je to sploh mogoče? Gotovo: treba jih je po možnosti zjutraj in zvečer izpirati z Odolom. Učinek je trojen: čist diš, sijoči zobje in zaščita pred prehladom. Odol je idealno sredstvo za nego ust, ki prihaja v najskrajnejše dele ustne dupline in preprečuje procese vnetja in razkrajanja. Kdor dnevno uporablja Odol, ščiti svoje zdravje.

* Pogled na zgodovinski razvoj glasbene umetnosti. Veliko Ukmar, ki predava na konservatoriju v Ljubljani, je izdal kot rokopis zgodovino glasbene umetnosti pod imenovanjem naslovom. Knjiga obsega dva zvezka (prvi 118, drugi od 119—267 strani). Ves pregled je razdeljen v dva dela in sicer v glasbo predkrščanskih narodov in kultur ter v glasbo zapadne kulture. Ukmarjevo delo ni samo naštevavanje zgodovinskih dejstev, temveč predstavlja posebno glasbeno stilno sistematično.

* Vlom v škocijsko peščenjano. »Jutro« je v soboto poročalo o vlomu v trgovino Antona Marolta v škocijsko pri Turjaku. Vestni grozopisni orožniki so se potrudili, da čimprej izsledijo nevarne vlomilce. Dognali so, da so roparji tudi na Mladem vpleteni v to trgovino. Sledovce za njimi so izdajali koščki čokolade in raztrgani omoti. Orožniki so se zatorej podali v gozdove blizu Krke ter so ves dan zasledovali pobege zločince. V neki dolini med skalovjem so presenetili 6 spečih nezancev, sedmi pa je stal na straži. Ta je opazil orožnike in vsa tolpa je bila mahoma pokonci. Izgnili so v gozdu. Tam kjer so prej spali, so pustili nekaj plena. Bil so dobro oboroženi, a so tudi orožje pustili na mestu, tako dva samokresa, nabasano karabinko in lovski nož. To pač dovolj pričuje, da je bila na delu nevarna roparska družba, ki bi bila uporabna orožje, če bi jo bil kdo presenetil pri nočnem vlomilskem početju. Orožniki so lahko sklepali, da ima tolpa dobre zaveznike onkraj Krke, kamor je oddajala g'vani del plena. 3.000 cigaret, ki so jih orožniki našli, je bilo pokradenih pri Maroltu, takisto več kosov blaga in dva suknjca. Zda prihajajo prijave o raznih vlomih po Dolenskem in je prav verjetno, da jih je zagrešila ta roparska tolpa, ki ji je pač samozagledno v gostem gozdu in mraku za enkrat uspela rešitev. Je pa prav verjetno, da bodo razbojniki kmalu zajeti in spravljani v roke pravice.

NAJNOVEŠI VZORCI

ZA JESENSKE PLAŠČE IN OBLEKE

RAVNOKAR DOSPELI

BOGATA IZBIRA

A. & E. SKABERNÉ LJUBLJANA

* Lovski dom v Bitolju je bil v nedeljo v okviru proslave 25-letnice osvoboditve Južne Srbije svečano otvorjen. Lovski dom je posvečen spominu Viteškega kralja ter stoji poleg Sokolskega in Oficirskega doma, s čimer je lepo zaokrožena slika ob priložnosti v to zanimivo južno mesto. Kralja je na svečanostih zastopal polkovnik Terzić. — Lovsko društvo v Kragujevcu pa je v nedeljo v lastnem domu proslavljalo 50-letnico svojega obetanka. Tu je kralja zastopal polkovnik Gjorgje Pavlović. Obe proslavi sta lepo spridevale lovске zavesti na našem jugu in visoke naklonjenosti z dvora.

* Za Putnikov petdnevni izlet v Rim in Firence se sprejemajo prijave do 4. t. m. Cena 950 din. Temu izletu se lahko pridružio tudi izletniki, ki žele ostati pet dni v Trstu ali pa v Gorici, to je od 9. do 14. t. m. Ostale informacije pri Putniku in v Okornovi izletni pisarni v hotelu »Slon«.

* O večini jahanja smo dobili nedavno prvo knjigo, ki jo je napisal Slavko M. Lolić, učitelj jahanja, ki je dovršil slovečo jahalno šolo v Somiru v Franciji. Knjiga je napisana strokovno, vendar jasno in v preprostem slogu, da je lahko koristna vsakomur, ki ga zanima jahanje kot eden najlepših sportov. Pisec opisuje svoje doletne izkušnje. Knjiga je okrašena s 40 slikami. Predgovor je napisal konjeniški brigadni general Dušan Isaković. Knjiga je okusno opremljena in se lahko naroči pri piscu (Zagreb, Pod zidom 8).

Iz Ljubljane

u— Poljudno izobraževalen tečaj za žensko mladež. Splošno žensko društvo v Ljubljani namerava prirediti poleg tečaja »Vzgoja matere« tudi še poljudno izobraževalni tečaj za obrtniške in gospodinske pomočnice. Vaje, razne namenske, delavke in druge. Prvi del tečaja bo obsegal sledeči program: 1) Vsakih 14 dni bo v večernih urah kratko poljudno predavanje o zdravstvenih vprašanjih, ki zadevajo predvsem ženo; dalje v položaju dekleta in žene vobče, o njunem življenju v družini, družbi in službi, o njuni preskrbi za starost, o potih do nadaljnjega izobrazbe itd. — Po predavanju bodo razgovori, kjer bo vsaka lahko vprašala, česar ne razume, in povedala, kaj jo teži. Nato bomo brale kratke, zanimive odlomke iz kake knjige.

u— Poskrbljeno pa bo tudi za tiste, ki bi se radi poučile o kakršnih koli praktičnih zadevah. Predavateljice bodo skrbale, da bo program zanimiv in pester, toda vseokoli resnoben. Če bodo dekleta za to, bomo tu in tam tudi zapeljele kakšno pesem. 2) Poleg tega se bo, — ako se oglasi dovolj udeleženk — vršil tudi še poseben tečaj za nemščino, in sicer za začetnice in za one, ki že nekaj znajo. Tak tečaj je potreben za gospodinske pomočnice, gostinske uslužbenke, življeje i. dr. V oba tečaja imajo pristop prav vse gmočno šibka dekleta, ki čutijo potrebo po izobrazbi in razvedrilu; za oboje bo poskrbljeno. — Prispevke za vsak tečaj 10 din mesečno za celino kritje stroškov in pa polovična letna članarina 6 din. Prijave sprejema Splošno žensko društvo, tajništvo, Aleksandrova c. 9. II., desno (ga. M. Lindtner) ali ustno vsak torek, četrtek in soboto od 17.—19. ure v društvenih prostorih Rimske ceste 9 pritrilje. Vase one, ki se zanimajo za te poljudne tečaje, vabilno na razgovor v sredo 6. t. m. točno ob 20. v Splošnem ženskem društvu Rimske c. 9.

u— Otvoritev prvega esperantskega tečaja. Drevi ob 8. bo, kakor smo že poročali, otvorjen prvi večerni tečaj, ki ga priredi ljubljanski esperantski klub za priučitev tega najlažjega mednarodnega jezika. Tečaj bo v klubovih prostorih na Cankarjevem nabrežju 7/I. Učnina znaša 15 Din na mesec, za dijake 10 Din. Esperantski klub opozarja na tečaj vse, ki si hočejo olajšati pogled in pot v svet.

u— Akademika Jadranskega straha javlja, da bo redna plesna vaja namesto v soboto, v četrtek 7. t. m. v Trgovskem domu ob 20. uri.

u— Izlet v Trst. Putnik Ljubljana priredi dvodnevni avtobusni izlet v Trst od 10. do 11. t. m. za 120 Din. Informacije: biljetarnica Putnik

u— Šentpetrska molka in šenska podružnica CMD je, kakor smo poročali, sklenila kronati svoj zlati jubilej z veliko knjižno zbirko v prid našim bratom za mejami in daleč na tujem. Vre Šentpetranke so bile nekaj mesecev vneto na delu, da zbero čim več knjig; prijatelji te delavne podružnice CMD so se pa tudi potrudili, da rešijo prahu in pogube marsikatero zanimive folijante, ki bodo očisti dobro služili proslavi naše materiščine in razvedrilu bratom in sestram na tujem. Te dni pa bo književna akcija šentpetrske CMD zaključena. Se enkrat pozivamo vse, ki so morda prezrili dosedanje pozive, naj pogledajo po svojih zabojih in shrambah, če lahko obogatijo zbirko. Šentpetrska CMD jim bo v imenu tistih, katerim je ta akcija namenjena, prisrčno hvaležna.

Tvrda I. REPŠE, zaloga pohištva in patentnih lestev

SE JE PRESELILA v Igriško ulico 3, v banovinsko palačo za dramo ter se za nadaljnja cenj. naročila vjudno priporoča.

u— Vojaška registracija poljskih državljanov. Konzulat republike Poljske v Ljubljani poziva vse na ozemlju dravske banovine bivačje poljske državljane, ki letos dovršujejo 18. in 20. leto življenja, da se v teku oktobra in novembra zgledajo na konzulatu zaradi vojaške registracije osebno ali pišмено in po možnosti predložijo dokumente, katere imajo. Prav tako naj se javijo oni poljski državljani v starosti od 18. do 50. let, ki doslej niso izpolnili te dolžnosti in še nimajo potrdila o registraciji. — u— Nov grob. V lepi starosti 78 let je umrl na Celjski cesti 19. g. Ivan Lipovšek, uradnik drž. železnice v poklju. Pokojnik je dolga leta marljivo deloval v Podpornem društvu železniških uslužbencev in upokojevec. Pogreb bo jutri ob 16. — V splošni bolnišnici v Ljubljani je umrla Ljudmila Ertl, dijakinja. Pogreb bo danes ob 15. izpred mrtvašnice v bolnišnici k Sv. Križu. Pokojnika blaž spomin, žalujočim iskreno sožalje! — u— Kirchner je podlegel zastrupljenju. V soboto smo poročali, da se je v Florjanski ulici zastrupil prodajalec sadja Anton Kirchner. Čeprav so ga naglo prepejali v bolnišnico, mu zdravniki niso mogli več pomagati in v nedeljo je nesrečnež zastrupljenju podlegel. Vzrok obupnega dejanja ni znan.

Dr. IGOR TAVČAR zopet redno ordinira

u— Avtomobilist je podrl konja. Včeraj popoldne se je na Bleiweisovi cesti pripetila nenavadna prometna nesreča. Za muzejem poslopjem je Kovarčev tovorni avto iz Trčaja udaril v voz posestnika Vrtačnika iz Most pri Kamniku, ki je bil natočen z lesom. Vrtačnik je hotel prehiteti drug voz, naključje je pa hotelo, da je prav takrat privozil tudi avtomobil in za vse tri je bila cesta preozka. Tovorni avtomobil je zadel v konja, ga poškodoval na levi nogi in nato tako močno udaril po čeljusti, da mu jo je skoraj odbil. Ubogo žival je nato zaklal mesar Pušnik. Konj je imel še toliko moči, da se je v smrti boril dvignil in pognal po cesti. Mesar je moral še s kolom mahniti po njem. Vrtačnik ima seveda občutno škodo. Kdo je kriv nesreče, bo ugotovljeno na podlagi preiskave, ki jo je uvedla policija.

ZDRAVNIK

DR. RUDOLF LOVREC, zopet ordinira, Strossmajerjeva ulica 8.

u— Nesreče pri in po tomboli. O rekordni tomboli v Kranju smo poročali v ponedeljski številki »Jutro«, da se je Fortunata nasmešnila posestniku Savojcu iz Mlak, ki je dobil prvo nagrado, lep avtomobil. Vlada je silna gneča, saj se je več ljudi onesvestilo in jih je nekaj celo moralo dobiti zdravniško pomoč. Ponesrečila sta se tudi dva kolezarja, od katerih se je sluga France Lukas s Sv. Petra ceste na povratku v Ljubljano zaletel v vlak in si zlomil nogo. Po tomboli je krenil delavec Anton Grlic s Slovenskega Javornika v neko gostilno, kjer je za zašel v prepir. Med prerkanjem ga je neki bojevitež sunil z nožem v prs in ga precej nevarno ranil. Oba poškodovanca ležita v ljubljanski bolnišnici.

u— Za kuharski tečaj za fino kuhno sprejema priklase Zveza gospodinskih pomočnic, Wolfova 10. Letosim se naroča list »Gospodinska pomočnica«.

u— Prvenstveni turnir žahovskega kluba »Lovine« v Gradšču 13. prične z žrebanjem v torek 5. t. m. Takoj po žrebanju se igra I. kolo. — Odbor.

u— Predavanje SPD v četrtek dne 7. oktobra t. l. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice. Predaval bo g. Jakšič Dušan o Transilvanskih Alpah ter bo pokazal preko 100 diazpozitivov. Navedeno gorovje meji na naše ozemlje ob Donavi, njegovi južni izrastki segajo do Oršave, kjer prične ožina Donave do Železnih vrat. Najvišji vrh je Negoj 2548 m, razen tega je predavatelj prehodil še številne druge vrhove v višini nad 2000 m. Vstopnice so že na razpolago v društvini pisarni. Sediščni so numerirani. Planinci pridite polnoštevilno na zanimivo predavanje našega znanega tovariša.

u— Oblike in oblike kemično čisti barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich. 2

Iz Maribora

u— Sokolska slavlje v obmejni Šmarjeti. Krasno in veličastno je uspela sokolska nedelja 3. t. m. pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Ob silno veliki udeležbi obmejnega nacionalnega občinstva, pokanju topitev in prepevanju sokolske himne se je skozi našo obmejno Sv. Marjeto razvila veličastna povorka do okrašenega prireditelnevega prostora. To ple in prisrčne pozdravne besede je sprejeli najprej zaslužni starosta šmarjetske sokolske čete in župan br. Anton Šuman, ki je med drugim izrekel prireditelne pozdrav generalu Terziću in navzočim častnikom, starosti mariborske sokolske župe dr. Goršku ter narodnim poslancema dr. Jančiču in Janžekoviču. V imenu mariborske sokolske župe in Sokola Maribor III. je prepogovoril prof. L. Struna, kakor je izročila učenka Dragica Kurenjakova generalu Terziću v imenu šmarjetske sokolske dece lep

KINO MATICA
Premiera!
Sljaj in nižne Pariza
v veličastni genialni režiserja
ZLOČINEC IZ EDEN BARA
Harry Baur
Inklinofo

SLOGA
Drama slovaške lepote je prikazana v najlepšem glasbenem in pevskem filmu
MARYSA
z najboljšimi umetniki praškega narodnega gledališča Jitina Stepičkova, Jaroslav Vojta in Vladimir Borsky

UNION
Največji zgodovinski film
MARIJA STUART
v glavnih vlogah Katarina Hepburn in Fredrich March
Eden izmed obiskovalcev tega filma, ki ga bo doletel zreb, bo dobil modern damski klobuk po vzoru Marije Stuart, model Salona Truda. — Klobuk je razstavljen v Unionu.

Predstave danes ob 16., 17.15 in 21.15 uri

Šopek rož. General je deklico dvignil v naje učinkovit nastop dece, naraščajo in članrotje in jo vidno ginjen poljubil. Sledil stva, ki je pokazal, da je v Šmarjeti zasejano zdravo, kleno sokolsko seme. Prelopo sokolsko slavlje je zaključil z navduševalnimi besedami podstarosta br. Vauda. Stevilno nacionalno občinstvo je toplo in priščno sprejelo krasno uspeli nedeljski sokolski nastop pri Sv. Marjeti.

u— Maribor koroskim Slovincem. Dne 10. oktobra ob 10.30 bo v veliki dvorani Narodnega doma manifestacijsko zborovanje, ki ga priredita ob 17. obletnici koroskega plebsita podružnica Branibora in Klub koroskih Slovincem.

u— Protituberkulozni dinar je v mesecu juniju dosegel vsoto 331.830.75 din. Izven stanovanjske akcije je daroval klub lekarnarjev v Mariboru mesto venca na grob primarja dr. Robiča v iste namene 200 din. Vsem iskrena hvala!

u— Mariborski stanovanjski najemniki so na nedeljskem zborovanju pri Gambri-nu sprejeli resolucijo, s katero zahtevajo okvirni zakon za stanovanjsko zaščito, ki naj maksimira najemnike in ki naj omili težke prilike na stanovanjskem trgu. Zborovanje, na katerem so govorili A. Mohor, T. Bajt ter gg. Vrtnjak, Kac, Novak in Vokač za UJNZB), je bilo prav dobro obiskano. V smislu resolucije naj bi odstopila vlada ureditev tega vprašanja posameznim banovinom, ki naj se v svojih ukrepih spozarujemo z organizacijami stanovanjskih najemnikov.

u— Druga letošnja premiera v gledališču je bila v nedeljo zvečer. Vpriprižili so odlično komedijo »Najboljša ideja tele Oleg«, ki je občinstvo izmenito zabavala. Zal ni bil obisk takšen, kakor bi ta Preradovičeva komedija zaslužila.

u— Tretja premiera v gledališču bo jutranjo sredo. Vpriprižili se v Malčevi režiji Schillerjeva tragedija »Marija Stuart«. Naslovno vlogo igra Starčeva, kraljico Elizabeto Kraljeva, Mortimerja Verdonik, Burleighja Pavle Kovič. Vse vloge pa igrajo še Savinova, Grom, Gorinšek, Košič in drugi.

u— Zanimiva razstava ženskih ročnih del v vseh tehnikah vazenja, kvarkanja in pletenja, izdelanih iz Mezovega predvaja za ročna dela v Mariboru: Pivovarna Union, bela dvorana. Odprta od toka 5. t. m. do vseh petka 8. t. m. dnevno od 10. do 18. ure nepretrgoma. Vstop prost! Izdelki niso naprodaj.

u— Francoski tečaj. Pouk v otroškem vrtcu in v vseh tečajih za šolsko mladino in za odrasle se začne ta teden. Dnevni in ure so razvidni na lepaku v Gregorčičevi ulici 4. Prijave se sprejemajo v tečajih samih.

u— Kožuhanje s smrtnim izidom. Pri nekem posestniku v Koških so kožuhali. Med kožuhanjem so nekateri zafrkavali. Zafrkavanje je rodilo krvave posledice. Po kožuhanju je nastal tepež in je oblezel ves krvav in z razbito glavo v bližnjem vinogradu 45 letni vinar Karol Hladnik iz Koških, ki so ga morali prepejati v mariborsko splošno bolnišnico. Orožniki iz Koških so takoj uvedli obširno preiskavo ter izsledili 21 letnega Josipa Danka, ki je priznal, da je navajal s kolom na Hladnika in mu prizadajal smrtne poškodbe.

u— Sreča v nesreči. Na Ruški cesti se je pripetila včeraj popoldne svojevrsna nesreča. Blizu tekstilne tvornice Doktor in drug sta se splašila konja, vprežena v voz gramoza. Potiskala sta voz nazaj, da je porid ograjo, takoj nato je pa s konjem naredil prekucnil čez nasip proti Dravi. Voznik je v zadnjem hipu odskočil in si tako rešil življenje. Konja, ki sta po čudnem naključju ostala nepoškodovana, sta z vozom vred ostala ob vnožju nasipa. Poklicati so morali mariborske gasilce, ki so vse skupaj zopet spravili na cesto.

Iz Celja

u— Tragična smrt. Kakor smo poročali v nedeljski številki, je padel pri delu v tovarna Lignolit v Radečah 27-letni delavec Franc Peternel z Dobrave pri Radečah v četrtek 12 metrov globoko ter dobil pri padcu teške ranne poškodbe in si tudi zlomil desno roko. Peternel je včeraj ob 12.30 v celjski bolnišnici podlegel poškodbam.

u— Sokolsko društvo Celje-matice opozarja starejše brate, da bo vpisovanje za redno telovadbo tega oddelka danes ob 18.30 v mestni telovadnici. Ob tej priliki bo tudi razgovor o nadaljnjem delu v tem oddelku. Vabljeni so vsi, ki so v tem oddelku že telovadili, in ostali, ki se nameravajo še prigrisati kot novinci.

u— Tri prometne nesreče. Ko se je peljal 26-letni v Pečkovniku pri Celju zaposleni delavec Mihael Goršek iz Brstnika pri Marjagradcu v soboto s kolesom po cesti, je trčil vanj neznan kolesar. Goršek je padel in si zlomil desno roko. Istega dne je padla 16-letna hčerka najemnice Slava Završnikova iz Loke pri Zidanem mostu s kolesa in si zlomila desno nogo v stopalu. — Pred dnevi je padla 16-letna hčerka tovarniškega delavca Milka Tepeževa s Huma ob Sotli med vožnjo z voza in si zlomila levo roko v komolecu. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnišnici.

Žrebanje Državne razredne loterije v novem 35. kolu bo v Ljubljani

Vsako bo lahko prisostvoval igri petega razreda, v kateri se žreba

MILIJONSKI DOBITKI

Kdor se želi udeležiti igre v tem kolu, naj kupi srečko pri

ZADRUŽNI HRANILNICI V LJUBLJANI

Dalmatinova ulica 6

Gospodarstvo

Strokovni odbor za gozdno gospodarstvo

Kakor znano je bil pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine ustanovljen poseben odbor za gozdne proizvode, v okviru katerega bo deloval poseben strokovni odbor za gozdne proizvode. Minister za trgovino in industrijo dr. Vrbanič je sedaj predpisal pravilnik o tem strokovnem odboru za gozdne proizvode, ki pravi med drugim naslednje:

Pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine, odseku za gozdne proizvode, se ustanovi strokovni odbor za gozdne proizvode, ki ima naslednje naloge: a) da proučuje možnosti in pogoje za pospeševanje izvoza gozdnih proizvodov in njihovih izdelkov in da v tem pogledu stavi potrebne predloge; b) da skrbi za pravilno in uspešno izvajanje predpisov, ki se nanašajo na izvoz gozdnih proizvodov in njihovih izdelkov, in da v ta namen izda potrebne sklepe; c) da vodi za predmete, katerih izvoz je omejen, posebno evidenco in da vrši koordiniranje izvozne delavnosti, kolikor je to predpisano; d) da vrši tudi druge posle v zvezi z uvozom in izvozom teh proizvodov, ki mu jih naloži trgovinski minister.

Predsednik strokovnega odbora za gozdne proizvode je po svojem položaju načelnik oddelka za zunanjo trgovino in trgovinsko politiko v ministru za trgovino in industrijo. Podpredsednik odbora je šef industrijsko-komercialnega oddelka, oddelka za upravo državnih gozdov pri ministru za gozdove in rudnike. Za tajnika, ki je istočasno član odbora, določi trgovinski minister enega od uradnikov odbora za zunanjo trgovino in trgovinsko politiko. Nadalje delegirajo v strokovni odbor po enega predstavnika ministrstva za trgovino in industrijo (industrijsko-obrtni oddelek), prometno ministrstvo (komercialni oddelek generalne direkcije državnih železnic) in finančno ministrstvo (bančno-valutni oddelek). Končno pridejo v strokovni odbor po en predstavnika zainteresiranih strokovnih organi-

zacij lesnega gospodarstva, ki pa jih imenuje trgovinski minister v sporazumu s ministrom za gozdove in rudnike. Na seje se bodo po potrebi poklicali tudi predstavniki drugih gospodarskih organizacij in državnih ustanov, ki se zanimajo za vprašanja, stavljená na dnevni red. Trgovinski minister izda odlok o imenovanju strokovnega odbora. Sklepi strokovnega odbora so veljavni, čim jih odobri trgovinski minister. Za izvajanje sklepov skrbi Zavod za pospeševanje zunanje trgovine (odsek za gozdne proizvode).

Predsednik, podpredsednik in tajnik tvorijo ožji strokovni odbor, ki ima nalogo, da skrbi za izvajanje sklepov širšega strokovnega odbora in za pravilno izvajanje obstoječih predpisov, ki se nanašajo na izvoz gozdnih proizvodov. Vrh tega rešuje je nujna tekoča vprašanja po pooblastilu širšega strokovnega odbora. Za veljavnost sklepov ožjega odbora je potrebno, da ga podpisajo vsi trije člani in še upravnik Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine.

Načelnik oddelka za upravo državnih gozdov pri ministru za gozdove in rudnike in upravnik Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine imata pravico udeležiti se vseh sej strokovnega odbora. Šef oddelka za gozdne proizvode je glavni referent strokovnega odbora. Uradniki tega oddelka pa so pomožni referenti, ki bodo prihajali na seje, če bodo vprašanja dnevnega reda spadala v njihov referat. Na seje strokovnega odbora se lahko pokličejo tudi posamezni strokovnjaki v zvezi z vprašanji, ki so na dnevnem redu. Člani strokovnega odbora kakor tudi poklicani strokovnjaki imajo pravico na dnevnice in povračilo potnih stroškov, katerih višino določi trgovinski minister. Predsedniku, podpredsedniku in tajniku pa določi trgovinski minister mesečno pavšalno dnevnico. Vsi ti izdatki gredo na breme posebnega proračuna Zavoda po partiji za strokovne odbore. Gornji pravilnik je objavljen v »Službenih novinah« od 2. t. m. in je s tem dnem dobil veljavo.

Pred pogajanja z Italijo zaradi naraslega klirinškega salda

Ponovno smo že poročali o naglem narasčaju salda naših terjatev v novem kliringu z Italijo. Znano je, da je šele v začetku avgusta nastal aktiven saldo, medtem ko smo imeli prej pasivni saldo. Terjatve v novem kliringu pa so od tedaj naglo narasčale in so po najnovejših vesteh dosegle že 20 milijonov lir. Po letošnjem sporazumu, ki je bil meseca julija sklenjen v Rimu, ne sme saldo v kliringu z Italijo presegati 20 milijonov lir bodisi v našo korist ali korist Italije. Čim saldo doseže to višino, morata naša Narodna banka in italijanski institut za mednarodna plačila v Rimu napraviti skupne ukrepe za zmanjšanje salda. Kakor poročajo iz Beograda bodo v kratkem določeni taki ukrepi in bo najbrž prišlo do sestanka med predstavniki naše Narodne banke in predstavniki rimskega instituta za mednarodna plačila.

Nastanek tega salda je posledica razvoja naše trgovinske bilance z Italijo. Naš izvoz je znašal v juliju in avgustu 102 milijona Din, uvoz pa v istem času le 53,4 milijona Din, tako da smo imeli v teh dveh mesecih izvozni presežek v višini 48,6 milijona Din, t. j. nekaj manj nego 20 milijonov lir. Če upoštevamo, da smo imeli 2. julija še 13 milijonov dolga v novem kliringu, tedaj vidimo, da je v treh mesecih nastal presežek italijanskih plačil za uvoz našega blaga v višini 33 milijonov lir, kar približno ustreza aktivnosti naših trgovinskih bilanc čez računamo, da je bila tudi v septembru naša bilanca z Italijo aktivna. Obstoj tega znatnega salda ima neugodne posledice za naše izvoznike, ki morajo dolgo čakati na vrstni red izplačila svojih terjatev iz klirunga. Da preprečimo narasčanje salda moramo stremeti za tem, da pridemo do izravnave med izvozom in uvozom v prometu z Italijo. Ker pa ni v našem interesu, da bi zmanjševali uvoz, moramo najti možnosti za večji uvoz blaga iz Italije.

Potrošnja umetnih gnojil v Jugoslaviji

Kmetijsko ministrstvo objavlja podatke o naši potrošnji umetnih gnojil, ki je lani precej narasla, vendar pa še zelo zaostaja za potrošnjo v zadnjih letih pred krizo. Lani je znašala potrošnja umetnih gnojil v naši državi 25.276 ton, to je za 9684 ton ali za 62% več nego v prejšnjem letu in 11.743 ton ali za 87% več nego v letu 1933., ko je znašala potrošnja komaj 13.533 ton. Navzile temu pa potrošnja ni dosegla niti polovice potrošnje v zadnjih letih pred krizo, kakor je to razvidno iz naslednje primerjave (v tonah):

1928.	65.460	1933.	13.533
1929.	77.695	1934.	14.126
1930.	43.191	1935.	15.592
1931.	34.023	1936.	25.276
1932.	16.437		

V primeri z rekordno potrošnjo v letu 1929. je lanska potrošnja dosegla komaj 32,5%, torej slabo tretjino. V lanskem letu smo zabeležili prvi večji dvig potrošnje. Od skupne količine 25.276 ton, odpade na superfosfat 17.534 ton, na Tomasovo žlindro 396 ton, na ostala fosfatna gnojila 863 ton, na kalcijeve cianamid 1007 ton, na kalcijeve karbamid 77 ton, na kostno moko 292 ton, na kalijevo sol 1080 ton, na apnena gnojila 123 ton in na mešana gnojila 3004 tone.

Ponovni padec francoskega franka

Ze v teku prejšnjega tedna je pričel kazati francoski frank na mednarodnih tržiščih ponovno slabost, ki pa je prišla do izraza predvsem v terminkih tečajih, medtem ko je promptni tečaj držal na dosedanj višini francoski intervencijski fond. V teku sobote pa je tudi promptni tečaj občutno nazadoval. V teku prejšnjega tedna se je francoski frank v Curihu držal še precej stabilno na višini okrog 14,90, v soboto pa je zdrknul navzdol na 14,40 in večera na 14,3250 (kar ustreza relaciji preko 150 francoskih frankov za funt). V soboto so bila devizna tržišča v znamenju podvojene nervoznosti, ker so pričakovali usodnih sklepov od francoske vlade. Zlasti je vladala boja-

zen, da bo francoska vlada uvedla devizno kontrolo, kar je povzročila, da je beg kapitala iz Francije zavzel proti koncu tedna še večji obseg. V soboto popoldne je moral francoski intervencijski fond ustaviti nadaljnje intervencije, nakar je frank pričel naglo popuščati. V popoldanskih urah so se funti v Parizu trgovali celo na bazi 156 frankov za funt. Vsi ti dogodki so imeli tudi posledice za londonski trg, kjer se je v zvezi z begom kapitala iz Francije zopet pojavilo veliko povpraševanje po zlatu in se je cena zlata dvignila za 3 penije preko dolarske paritete.

Gospodarske vesti

Olajšave za gozdne posestnike. Iz Beograda poročajo: V ministru za gozdove in rudnike so začeli proučevati možnosti, kako bi se gozdni posestniki osvobodili davkov in drugih javnih dajatev, da se olajša normalni razvoj gozdnega gospodarstva brez škode za druge pogoje narodnega gospodarstva. To proučevanje se vrši v sporazumu s finančnim ministrom. Davčni sistem vidi v gozdu izključno gospodarsko pridobitni objekt in ravna z njim kakor z vsako drugo kulturo zemljišč. Razen gospodarskega pomena pa imajo gozdovi tudi še klimatske in higijenski pomen. Iz teh višjih razlogov se pogozdjuje goščave in hudourniška področja, čeprav ni moči računati za rentabilnost teh investicij. Med tem ko so v nekaterih evropskih državah opošledni davki državi in občinski gozdovi, je po trebno, da se pri nas prizna davčna olajšava tem ustanovam vsaj pri plačevanju progresivnega davka, ker so gozdovi, zlasti občinski, sestavni del kmečkega gospodarstva. Da olajša razmere našim kmetom, je kraljevski avladi dovolila nekaterim kmetijskim strokam znatne olajšave pri plačevanju davkov, s tem da je znižala osnovni davek zemljištev in katastrski čisti dohodek. Teh olajšav pa nima gozdno gospodarstvo, čeprav je zašlo vsaj v tako težaven položaj, kakor poljedelstvo. Treba je delati na to, da se dovoli davčna olajšava tudi gozdnim kulturam na kraških tleh; da se oproste plačevanja progresivnega davka vsaj tisti državni gozdovi, ki so obremenjeni s servituti, vsekakor pa gozdovi kmečkih občin in zemljiških enot; da se lastnikom gozdov da do enake olajšave pri plačevanju davkov, kakor jih imajo poljedelci in da se izvrši revizija katastra ter dožene rentabilnost gozdov v primeri z rentabilnostjo njiv, to je, da se oceni katastrski dohodek gozdov tri do petkrat nižje kakor dohodek njiv. V ministru za gozdove in rudnike delajo tudi na tem, da gozdno-policijska oblastva proglašajo za zavarovane gozdove vse tiste gozdove, ki imajo zaščitni značaj; teh gozdov je pa skoraj milijon hektarov.

—K svečani otvoritvi nove valjarne v Zenici. Ponedeljkovo Jutro je šel poročalo o svečani otvoritvi nove valjarne v Zenici. Po zatrdilu beograjskega »Vremena« se bo z novo grobo progno popotolita kapaciteta zenške železarne, kajti kapaciteta nove grobe proge bo znašala 600 ton v 24 urah, t. j. okrog 180.000 ton letno. Zankrat pa seveda železarna ne bo izkoriščala celotne kapacitete. Za segrevanje ingotov za grobo progno sta zgrajeni dve peči s potrebno ureditvijo in s kapaciteto 36 ton na uro. V zvezi z novo valjarno postavljajo tudi valjarno za tanko pločevino. Peči za segrevanje ingotov, kakor tudi peči za žarenje pločevine, se segrevajo z generatorskim plinom, zalo gradijo poleg 15 dosedanjih generatorskih peči, še 10 novih. Nove generatorske peči so tudi potrebne, kar gradijo novo veliko Siemens-Martinovo peč. Sedaj je v Zenici zaposlenih 2300 delavcev, število pa se bo še povečalo z vožnjim izkoriščanjem kapacitete. Pred dvema letoma je bilo v zenški železarni zaposlenih manj nego 1000 delavcev.

Borze

4. oktobra

Na ljubljanski borzi so danes avstrijski šilingi v privatnem kliringu za malenkost popuščili in je bil promet po 8,66, za angleške funte pa je bilo povpraševanje po 288. V zagrebškem privatnem kliringu so se trgovali avstrijski šilingi po 8,6450, angleški funti po 288 in grški boni po 30,0650. Nemški klirinški čeki notirajo nadalje zelo visoko in je bilo v Ljubljani povpraševanje po 18,60 (brez blaga). V Beogradu je bil

promet po 18,60 in v Zagrebu prav tako po 18,60, odnosno za konec novembra po 18,30 in za 15. maro po 18,00.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda trgovala pri mirni tendenci po 410 (v Beogradu j bil promet po 411,50). V ostalih vrednotah ni bilo zaključkov.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2399,66 — 2114,25, Berlin 1740,53 — 1754,41, Bruselj 735,76, Curih 9996,45 — 1003,52, London 214,55 — 216,61, Newyork 4306 — 4342,32, Pariz 142,27 — 143,71, Praga 151,78 — 152,88, Trst 227,75 — 230,88.

Curih. Beograd 10, Pariz 14,3250, London 21,37, Newyork 435,25, Bruselj 73,3250, Amsterdam 240,7250, Berlin 174,75, Dunaj 79,80, Stockholm 111,25, Oslo 108,40, København 96,30, Praga 15,2350.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 411 — 414, 4% agrarne 52 — 54,50, 4% severne agrarne 52,50 den., 6% begluške 76 den., 6% dalm. agrarne 75 den., 7% Blair 84 — 85,50, 8% Blair 92,50 — 94, delnice: Narodna banka 7300 den., PAB 197 den., Trboveljska 250 bl., Narodna šumeka 20 bl., Gutmann 50 — 56, Sečerača Veliki Bečker 600 — 650, Sečerača Osijek 195 bl., Osiječka ljevaonica 200 bl., Isia 30 bl., Dubrovačka 420 — 440, Trboveljska 250 bl., Oceania 275 den., Jadranska 420 — 440.

Beograd. Vojna škoda 412 — 412,50 (411,50), 4% agrarne 53,25 den., 6% begluške 77,75 den., (77,75), 6% dalm. agrarne — (75,75), 7% invest. — (93,50), 7% Drž. hip. banka 100,25 den., 8% Blair 85 bl., Narodna banka 7600 bl., (7650), PAB — (200,50).

Blagovna tržišča

21 TO

+ Chicago, 4. oktobra. Začetni tečaji: pšenica: za dec. 108,50, za maj 109,125, za julij 113,125; koruza: za dec. 68,75, za maj 65,125.

+ Winnipeg, 4. oktobra. Začetni tečaji: pšenica: za dec. 131,875, za maj 127,50, za julij 127,125.

+ Novosadska blagovna borza (t. m.). Tendence: čvrsta. — Pšenica (78/79) kg: baska 176 — 178; banatska 172 — 180, baska ladja Tisa 180 — 182, ladja Bezej 179 — 181; sremska 77/78 kg 175 — 177; slavonska 77/78 kg 175 — 178. Koruza: baska in sremska 105—106; banatska 102—103. Oves: baski, sremski in slavonski 114 — 116. Riž: baska 165 — 167; Ječmen: baski in sremski 63/64 kg 130 — 132,50. Moka: baska in sremska »0g« — »0g« 272,50 — 282,50; »2« 252,50 — 262,50; »5« 232,50 — 242,50; »6« 212,50 — 222,50; »7« 172,50 — 182,50. »8« 127,50 — 132,50. Otrobi: baski, sremski in banatski v vrečah 96 — 100. Fižol: baski beli brez vreč 207,50 — 210.

RADIO

Sreda, 6. oktobra

Ljubljana 12: Zvoki naše dobe (plošče). — 12,45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13,15: Domači odmevi (plošče). — 14: Vreme, borza. — 18: Mladinska ura: Oktobar v naravi (g. M. Zor). — 18,20: Čas je zlato (g. Janko Sicerli). — 18,40: Industrializacija Slovenije — železarnice na Jesenicah (g. A. Kuhar). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19,30: Vreme, ura: Opera »Porinc« od Lisinskoga (ob 40 letnici prve vpriporitve). — 19,50: Šahovski kotiček. — 20: Operne speve poje gđ. Vera Majdičeva s spremljevanjem Radio orkestra. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22,15: Saksophon solo igra g. M. Sicerli.

Beograd 16,45: Narodna glasba in plošče. — 20: Plesni in humor. — 22: Violinske in klavirske skladbe. — Zagreb 17: Laska glasa. — 20: Prenos iz Ljubljane. — Praga 19: Program po napovedi. — Varšava 19,20: Zborovsko petje. — 20: Laska glasa s plošč. — 21: Chopinove klavirske skladbe. — 22: Laska in plesna muzika. — Dunaj 12: Koncert orkestra. — 16,05: Vojaska godba (plošče). — 17,25: Sodobni avstrijski skladatelji. — 19,25: Simfonična glasba (plošče). — 20,40: Pester program za gospodinjice. — 21,40: Klavirski koncert. — 22,20: Laska godba orkestra. — 23: Nadaljevanje koncerta. — Berlin 19,10: Vedra glasba. — 20,10: Koncert velikega orkestra. — 21,10: Mali orkestar. — 22,30: Plesna muzika. — München 19,10: Koncert solistov. — 21: Revija instrumentov (plošče). — 22,20: Poskočni komadi za pozne ure. — Stuttgart 19,15: Koncert orkestra in solistov. — 21,15: Slike z Bodenskega jezera. — 22,30: Stara komorna glasba. — 22,40: Plesni komadi. — 24: Nočni koncert.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Torek, 5. oktobra: zaprto.

Sreda, 6. oktobra: Beraška opera. Red Sreda.

Četrtek, 7. oktobra: Taretkinova smrt. Premierski obnova.

Petek, 8. oktobra: Matura. Gostovanje v Celju.

★ Taretkinova smrt je naslov ruske komedije, ki jo je napisal znameniti pisatelj Suhovo-Kobilin. Ko je bil še pokojni Putjata Boris naš odlični režiser in igralec, smo videli v njegovi režiji »Svatko Krečinskog«, ki je prav tako delo Suhovo-Kobilina. V Taretkinovi zgodbi pisatelj ves birokritizem nekdane Rusije, pa tudi življenje in delovanje pisatelja v tej ogromni državi. Vse to obdeluje pisatelj na popolnoma svoj način in delo bi prav za prav zaslužilo namesto naslova komedija označbo satirična farsa. Glavno vlogo igra g. Emil Kralj. Ostalo zasedbo vlog. Režija je inž. Stupice. Premiera bo v četrtek 7. t. m. za premierski obnova.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Torek, 5. oktobra: Vrag na vasi, balet. Gostujejo Pia in Pino Mlakar ter del zagrebškega baleta. Izven.

Sreda, 6. oktobra: Vrag na vasi, balet. Gostujejo Pia in Pino Mlakar ter del zagrebškega baleta. Izven.

Četrtek, 7. oktobra: Bohème. Red Četrtek.

Petek, 8. oktobra: Zaprto.

★ Balet »Vrag na vasi«, ki ga je napisal Fran Lhotka in pri katerem delu eta v odlični meri sodelovala kot koreograf Pia in Pino Mlakar, bo imel svojo prvo predstavo na odru naše opere danes v torek 5. t. m. Uprava se ni ustrašila nobenih stroškov, da izvede tudi v Ljubljani to znamenito domače delo, ki je imelo v Curihu, Bernu, Karlsruheu pa tudi v Zagrebu izreden uspeh. Skladatelj in oha koreografska avtorja ter plesalca glavnih vlog ga. Pia in g. Pino Mlakar obli v vseh teh mestih neoporečen uspeh in umetniško elavo. Snov baleta je zajeta iz hrvatske narodne pri-

Zbudite se MLAJŠI jutri zjutraj.

NOVA HRANA ZA KOŽNO TKIVO
HRANI KOŽO
DOKLER SPITE.

Presenetljiva iznajdba
nekega zdravnika

S 60 leti gladka koža brez gub. Zene 50 let, ki so videti prav tako mlade, kakor njih hčerke. Naj bi to na prvi mah zvenelo še tako čudno, danes je vendarle mogoče po presenetljivi iznajdbi dr. Stjeskala, profesorja dunajskega vseučilišča. Gube nastajajo zaradi tega, ker tekem let kožno tkivo izgublja gotove vitalne hranilne elemente. Ti elementi se zdaj lahko nadomestijo. Dr. Stjeskal je to dragoceno hrano kožnega tkiva pridobil iz skrbno izbranih mladih živali. Imenuje se »Biocel« in vsebovana je zdaj v rožnati kremi Tokalon, hranilu za kožo. Z uporabo te kreme se koža pomlajuje, brade in gube pa naglo izginejo. Zene 50 let še v dobi nekaj tednov lahko postanejo na videz za 10 let mlajše. Če dan uporabljate belo kremo Tokalon (brez masti). Ta krema razkroja zajedalce, zožuje

BREZPLAČNI VZOREC: Vsak citatelj tega lista more dobiti zelo okusno kaseto s kremo Tokalon (rožne ali bele barve) ter Din 5.— v poštini znamkah za poštino. Mayer i drug, Odio 9-L, Zagreb Praška ul. 6.

razširjene znojnice ter napravi najtemnejšo in najodpornjšo kožo gladko, belo in mehko. Uspešni rezultati so zajamčeni, sicer pa se denar vrne.

★ MARIORSKO GLEDALIŠČE
Torek, 5.: Zaprto (radi koncerta Trboveljskih slavčkov).
Sreda, 6. ob 20.: »Marija Stuart«. Premiera.

S P O R T

Pred spremembo v nogometnih pravilih?

V Angliji mnogo razpravljajo o predlogu, da bi žogo po outu streljali, ne pa metali v igro

V Angliji, ki je za spremembo nogometnih pravil alej ko prej še najbolj odločilna, v zadnjem času precej razpravljajo o predlogu, da bi žogo v nogometni igri, če gre z igrišča ob stranskih črtah, streljali v igro, pa ne kakor sedaj, metali z rokami. Ker bi bila, ta sprememba v nogometnih pravilih za potek igre velikega pomena, bi ne bilo odveč, če posvetimo temu vprašanju nekaj vrstic.

Določbe nogometnih pravil o metu žoge, če gre z igrišča, pravijo, da mora žogo v tem primeru metati igralec one stranke, ki ni bila nazadnje pri žogi, in sicer na oni točki stranske črte, kjer je žoga zapustila igrišče. Če se met ne izvede pravilno, meče nato žogo nasprotna stranka.

Vsak začetnik že pozna to pravilo in prav tako znano je vsem, da iz take situacije žoga ne sme nikoli v vrata. Prav tako ni treba posebej pripovedovati, da ame igralec, ki je žogo metel, zopet udariti žogo šele potem, ko se je dotaknil drug igralec. Glede na vse to bi bila sprememba pravil glede metanja ali streljanja žoge v igro teoretično prav lahko izvedljiva, v praksi pa bi imela za igro zelo dalekosežne posledice.

Če razpravljamo o tem predlogu z vidika, da gre navsezadnje prevzem za igro z žogo z nogo, moramo priti do zaključka, da bi bilo v takih situacijah streljanje žoge bolj logično, kakor pa metanje, ki se je izvajalo dozdaj. Da dovoljujejo pravila vratarju v kazenskem prostoru uporabo rok, je popolnoma razumljivo, prav tako razumljiva pa so tudi streljanja, naj bi ta izjema ostala omejena samo na vratarja. Zato se res ne da pobjati, da bi se v gornjem primeru roka po pravici lahko zamenjala z nogo.

Toda kakšne bi bile posledice te spremembe na nogometno igro? Prvo in glav-

no — bi bil živahnost tempa. Medtem ko se sedaj po takem metu igra običajno nadaljuje ob stranski črti, bi streljanje žoge omogočilo prenos igre v sred igrišča, ali v kazenski prostor, na vsak način mnogo dalj od mesta, na katerem se zdaj hitko zberejo ostali igralci. Medtem ko je metanje žoge sedaj samo sredstvo, da se igra nadaljuje, bi bilo lahko streljanje žoge velikega taktičnega pomena. Igralcem se zdaj v takih situacijah prav nič ne mudi, po novem načinu in bi se igralci hiteli, prav tako kakor zdaj pri vsakem prostem strelu. Pa tudi v drugem pogledu bi novo izvajanje tega pravila pomenilo pridobitev. Znano je namreč, da zdaj marsikateri igralec, ki je ob stranski črti v stiski, kratko malo potisne žogo preko črte, kajti zaradi samega meta nasprotna stranka njegovemu močvru pač še ne grozi nobene nevarnosti. Če bi žogo v taki situaciji streljali v igro, bi bil seveda položaj marsikdaj zelo drugačen in bi se igralci gotovo potrudili, da bi žogo čim bolj in čim dalj obdržali v igri. Prav tako kakor delajo zdaj, kadar gre za strele iz kota.

Ta sprememba pravil bi torej brez dvoma spremenila splošno sliko teko, da bi ne bilo več toliko žog v outu. Igra bi ne bila tolikokrat prekinjena, kakor se zdaj vidi posebno pri važnih nogometnih srečanjih. Ne nazadnje bi bilo morda samo iz tega razloga ta predlog še prav posebno pozdraviti, ne glede na to, da bi dobro plasirane žoge s stranskih črt povečale možnost za dosego golov. Igre bi bile zato tudi mnogo bolj zanimive, kar bi zelo pozdravili tudi gledalci, ki se zdaj včasih zelo dolgo dolgočasijo ob znanih prizorih v prostoru okoli outove črte. Mnogo je torej razlogov, ki precej govorijo za to, da bi se to pravilo lahko spremenilo, in še celo le v korist nogometne igre.

Zagrebška Concordia v Celju

Velika lahkoatletska prireditve
prihodnje nedelje

Nervozno razpoloženje in pričakovanje je zavladalo med celjskimi sportniki za nedeljsko srečanje med najboljšimi celjskimi atleti in Concordijskimi iz Zagreba. To srečanje bo ena največjih sportnih prireditvev — in gotovo edina — v Celju sploh od sedaj. V plemeniti medsebojni borbi se bo srečala elita jugoslovanske lahke atletike. Imena atletov Kovačević, dr. Narantić, dr. Buratović, Avgustin, Strakar in drugih, smisli državnih rekordov in reprezentantov, katerim se pridružujejo Goršek, Pleteršek, Marek, Martini, Urbančič, Osetič in mnogo obetajočih mlajši, vsi nam jamčijo na izreden sportni užitek.

Izbrane discipline, ki jih je predlagala Concordia in so Celjani nanje mirno pristali, obetajo, da homo priče enakovredni, napeti dvurni borbi. Vsako društvo bo postavilo v posamezni disciplini po dva atleta. Točen razpored bo objavljen še v poizbno-

V nekaj vrstah

Tudi prihodnja nedelja den 10. t. m. se ne bo ligalskih tekem za prvenstvo države, ker je ta dan na sporadu mednarodna nogometna tekma med Poljsko in Jugosla-

vijo v Varšavi, ki šteje kot izbirna za svetovno prvenstvo. V Beogradu bodo ta dan imeli mednarodno tekmo med Beogradom in Sofijo.

Izmed neležljkih nogometnih dogodkov moramo zabeležiti še gostovanje Haška v Varaždinu, ki je zmagal nad tukajšnjim sportnim klubom s 5:2 in pa igro, ki sta jo za prvenstvo podsveznega razreda kot predtekmo mednarodni tekmi Praga — Zagreb odigrala varaždinska Slavija in zagrebški Železničar. Rezultat je bil neodločen 1:1.

Razen velike motociklistične dirke v Zagrebu, ki je pritegnila ogromne množice občinstva, na katerih igrala tudi naša igralca Pušec in Mitić. Odlično se drži Pušec, ki je zmagal dozdaj nad Čehom Vodičkom in Madžarom Dallosom, razen tega pa je izločil iz tekmovalja tudi svojega rojaka Mitića, s katerim sta igrala 2:0, 6:0, 6:3.

Veliko nemško prometno letalo

Lufthansa je izročila prometno letalo »Kondor«, ki ga ženejo štirje stroji. Aeroplan lahko sprejme 26 potnikov

Sonce v stanovanju

Najboljše zdravilo in krepičilo

Sonce je najboljšo zdravilo in izvrstno razkužilo. Bakterije in druge bolezenske klice poginejo, če prideta sonce in sveži zrak v sobe. Kakor rastline, potrebujejo tudi ljudje zraka in svetlobe, če hočejo prospevati.

Bolniške sobe morajo biti svetle in zračne. Sonce in sveži zrak sta tudi najboljša lepčilna pripomočka, ki napravita kožo čisto in oči jasne. A tudi razpoloženje je vse drugačno, če sije skozi okno sonce v

sobo. Okna v spalnici naj bodo ponoči po možnosti odprta, ker je spanje potem boljše. Postelje in posteljno opravo je treba zračiti in sončiti čim bolj. Vsako jutro, ko vstanemo, bi morali ob oknu, skozi katero lije sonce v sobo, malo potelovaditi, po možnosti goli. In baš sedaj v jeseni bi morali pustiti v stanovanje čim več sonca ter dvigniti zastore, kajti bliža se čas, ko si bomo sonca želeli, a ga ne bo.

Minister Eden — rešitelj življenja

Zanimiva reminiscenca iz svetovne vojne

Ravnatelj sheffieldskih jeklarn W. Harron pripoveduje, kako mu je v svetovni vojni sedanji zunanji minister Eden rešil življenje.

L. 1916. sta bila Harron in Eden v strelskih jarkih pri Yppru. Eden je bil podporočnik, Harron podčastnik. Nekega dne so dobili povelje, naj napadejo nemški jarek, ki je bil kakšnih 50 jardov pred njimi. Ujeli naj bi dva ali tri Nemce ter jih pripeljali v angleške položaje, da bi tam ugotovili, katere nemške odrede imajo pred seboj. Eden je vodil podjetje, ki se ga je udeležil Harron z nekoliko angleških vojakov.

Ponoči so se splazili do nemških položajev, Nemci pa so jih odkrili in so otvorili proti njim srdit ogenj. Angleži so bili prisiljeni, da se umaknejo. Vsi so prišli nazaj — razen Harrona. Ko je Eden to ugotovil, je šel z nekoliko vojakov takoj nazaj, da bi Harrona poiskal. Našli so ga kmalu močno ranjenega na tleh. Prenesli so ga srečno v angleški jarek, od koder so ga prepeljali v bolnišnico, v kateri je ležal dve leti. Ves čas sta si Harron in Eden dopisovala in še danes si dopisujeta, čeprav ima Eden zavoljo vladnih poslov bolj malo časa za takšno korespondenco.

Devize v mrtvaškem vencu in žalnem cilindru

Sodišče v Karlsruheju na Nemškem je imelo te dni razpravo proti 57-letnemu Jakobu Wüstu iz Baden-Badna in njegovi hčerki zavoljo deviznih prestopkov. Ko so odkrili Wüstove pregrehe, je mož v veliko vso to ušel čez mejo v Alzacijo. Da bi denar srečno prenesel čez mejo, je uporabil prevečan trik.

To je bilo lansko leto za Vseh vernih duš dan. Obkel si je žalno obleko, si nataknil na glavo cilindar in kupil mrtvaški venec. Tako opravljen je šel pri Weissenburgu čez mejo. Nihče ga ni ustavil, ker so pač menili, da hoče v Alzacijo obiskati kakšen grob. Imel pa je denar v vencu in cilindru. Sodišče ga je v njegovi odsotnosti obsodilo na poldrugo leto ječe in 60.000 mark globe. Hčer so obsodili na 3000 mark globe.

Liktorski snop pod kljukastim križem

V Nemčiji so ob obisku italijanskega ministrskega predsednika uporabljali poštni žig z napisom »Staatstreffen Mussolini-Hitler 25.-29.9.1937.« Razen napisu kaže žig simbola fašizma in narodnega socializma. Pri tem so liktorski snop postavili pod kljukasti križ.

Mimohod motorizirane vojske

Defilé nemških motoriziranih oddelkov 3. divizije pred Mussolinijem in Hitlerjem v berlinskem Tiergartnu

Duhovnik preprečil polet v nebesa

Neki fotograf iz Old Orchada v državi Maine po imenu Mingalone je doživel hudo reč, ko je hotel iz gondole nekega balana delati posnetke. Po nerodnosti je pretrgal vrh, ki je držal balon privezan k tlom.

Balon je bil sestavljen prav za prav iz 27 majhnih balonov in ti so gondolo z Mingalonom vred veselo ponesli proti oblakom. Med gledalci pa je bil slučajno neki duhovnik, Mullen, ki ne zna samo dobro pridigovati, temveč tudi streljati. Hitro si je priskrbel puško in je s to prestrelil toliko balonov, da se je fotograf s svojim nevarnim vozilom počasi vrnil proti tlom. Pravijo, da je v nebesih zelo lepo, vendar si je mož pošteno oddahnil, ko je stopil spet na trdno zemljo.

Rešitelj — morilec

V San Franciscu so pravkar končali senzacionalen proces. Neki Jim Atherton, ki je v zadnjih letih rešil nič manj nego 20 potapljalčev, se ljudem življenje, se je moral zagovarjati zavoljo roparskega umora. Čeprav so mu dokazali zločin v polnem obsegu in je ta zločin izvršil z izredno surovostjo, ga je sodišče namesto na smrt obsodilo samo na petnaest let ječe. Unosčevalo je, da je eno življenje sicer uničil, dvajset jih je pa ohranil.

Kokošja farma v nebotičniku

V 14. nadstropju Collinsovega nebotičnika v New Yorku imajo že nekaj časa kokošjo farmo. Lastnikom nebotičnika ni bilo mogoče dobiti dovolj najemnikov za vse poslopje in to nadstropje je bilo že dve leti prazno. Na zadnje so prejeli ponudbo neke družbe za rejo kokoši. Ta čas je v nebotičniku okrog 4000 teh ptic.

Kje so sovražniki?

Japonska straža oprezuje v bližini mednarodnih koncesij v Šanghaju kitajske letalce

Nekoč slavna plesalka...

Olga Desmondova si je hotela končati življenje zaradi lakote — Tudi Cleo de Merode trpi pomanjkanje

Iz Berlina poročajo, da je poskusila nekdanja slavna plesalka Olga Desmondova izvršiti s svetilnim plinom samomor. Vzrok: glad.

Na nešteti slikah je ovekovečena nekdanja lepota te nesrečnice. V mramorju, maven in bronu so jo upodabljali najslavnejši kiparji toda Olga Desmondova jim ni bila dolgo za model. Hotela je učinkoviti tuji z odra in je odšla k varietéju. Prvič je nastopila v berlinskem »Zimskem vrtu«, kjer je dobivala gažo 6000 mark na mesec. To je bilo l. 1909. Že leto dni pozneje je prejemala na tem odru 15.000 mark mesečno. In iste gaže je dosegla v Parizu, v Londonu, na Dunaju. Navzlic temu jo je beda selaj prisilila, da je hotela umreti s svetilnim plinom.

Od vseh gaž ji ni ostalo namreč nič drugega nego majhna, zelo majhna trgovinica v bližini prizorišča njenih nekdanjih triumfov, v bližini »Wintergartna«. V tej trgovinici je prodajala vsakovrsten blisk, maske in šminke. Posli so ji šli slabo, tako slabo, da je nazadnje potrkala lakota na njena vrata.

Olga Desmondova še daleč ni edina zvezdnica, ki jo je doletela tako žalostna usoda. V Parizu živi v popolni pozabljenosti nekdanja velika plesalka in discusa

Cleo de Merode. Nastopa še vedno, oziroma je začela znova nastopati, in sicer v predmestnih zabaviščnih zadnje vrste. Glavni vir njenih dohodkov so razglednice, ki jih prodaja po svojih nastopih.

Pri tem je Cleo de Merode ženska, ki je prejela nekoč sploh najvišje gaže, kar jih je bila kdaj deležna kakšna varietéjska zvezda. Ko je prišla l. 1902. v Berlin, je prejemala mesečno na 300.000 Din v današnji vrednosti. Dolgo časa so ji povsod ponujali takšne gaže. Toda l. 1910. je začela njena privlačnost popuščati, še istega leta je znašala njena gaža »komaj« kakšnih 200.000 Din. Cleo de Merode ni razumela tega namigljaja in je danes srečna, če dobi nekoliko dinarjev za svojo sliko, ki jih redki ljudje bolj iz sočutja vržejo v nje krožnik...

Poroka kralja tatov

Pariški policiji je uspelo v nenavadnih okoliščinah prijeti mednarodno tatinsko tolpo. Poljski državljani Herman Katz, ki ga v mednarodnem gangsterskem svetu imenujejo »kralja tatov«, je pred kratkim v nekem pariškem hotelu praznoval svojo poroko s 26-letno Poljakinja Klaro Hohldorfovo. Povabil je 26 gostov, same velike tatove. Ob 22. je vdrta v hotel policija, ki jo je anonimno pismo opozorilo na to čudno družbo. Svatje so se hoteli poskriti v omaro in zaboje, eden je hotel skočiti skozi okno, toda policiji ni mogel nobeden uiti.

Z avtom mimo levje družine Opasen doživljaj Angležinje v Tanganjiki

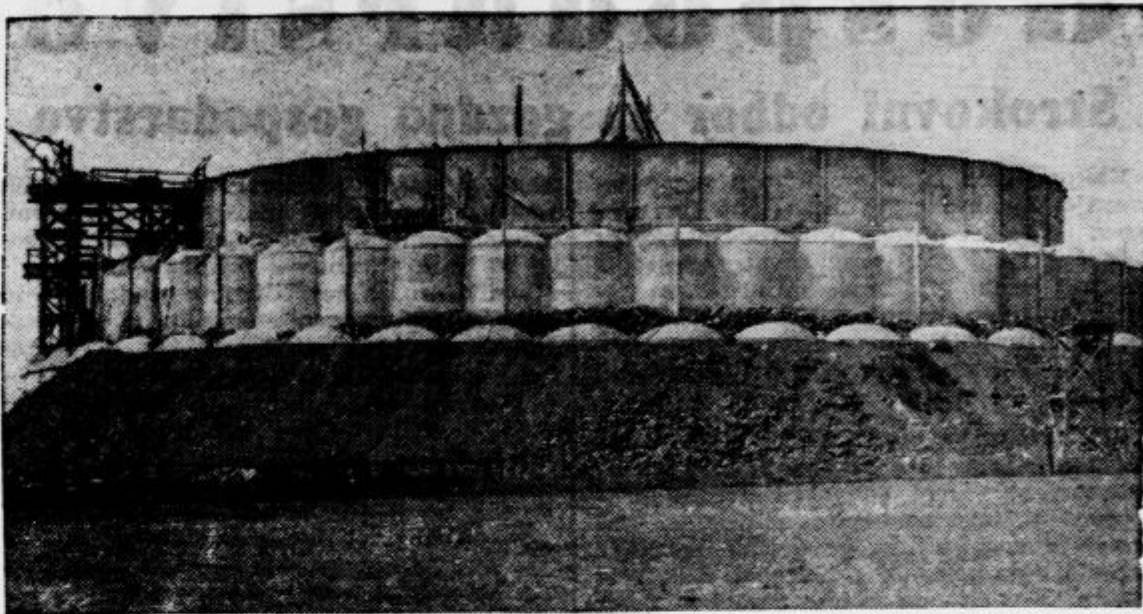
Nevarne pol ure je doživela neka Angležinja, ki se je v avtu vozila skozi zaščitni park Namanga v Tanganjiki. Nenadno je zagledala pred seboj na cesti pet mladlin levov, ki so se igrali in jih vse trobičenje

Ob povratku iz Amerike okradena

V stanovanje neke Stefanije Balazove v bližini Budejovca je vlomil ponoči neki možakar in prišel v njeno spalnico. Zenska se je zbudila. S skrajami ji je vlomilec odrezal usnjeno torbico, ki jo je nosila okrog vratu.

V torbici je bilo 60.000 Kč v gotovini, hranilna knjižica za vsoto preko 20.000 Kč in ameriški ček za znesek 3845 dolarjev. Oropana ženska se je bila šele nekoliko dni prej vrnila iz Amerike, kjer je prebela 20 let. Razbojniku se ni upala postaviti po robu.

Največji vodni rezervoar v Evropi

Ima mesto Nantes v Franciji. V njem je prostora za 40 tisoč kubičnih metrov voda. Rezervoar je zgrajen iz armiranega betona

Rockefellerjevi nameščenci

Optični in akustični efekti preizkušujejo kandidate za službe

Pred nedavnim umrli ameriški petrolejski Krez John D. Rockefeller je imel navzlic svojemu velikanskemu imetju veselje do patriarhalnega življenjskega sloga in posebno v starosti mu je ugajalo, da je sam izbral svoje nameščenca, in sicer ne samo vodilnih nastavlencev za svoja podjetja, temveč tudi male uradnike in preproste nameščenca.

Pariški psiholog Jean de Fronsard poroča, na kakšen čudaški način je pri tem preizkušal njih prispevnost in uporabnost. Rockefeller je menil, da ima v rokah neporečen pripomoček, ki mu omogoča spoznati v nekoliko minutah lastnosti in sposobnosti kakšnega človeka. Ta metoda ni bila brez neke naivnosti.

V sobi, kjer je sprejemal ljudi, ki so se potegovali za kakšno službo, so bile žaluzije na oknih spuščene. Umetna razsvetljava je bila zelo slabotna in postavljena tako, da je Rockefeller bil v temi. Poleg njegove pisalne mize je bila z zaveso zakrita

naprava, ki jo je mogel Rockefeller spravljal v obrat z nečimritnim pritiskom na sistem vključil. Med tem ko je obiskovalcu zastavljal običajna vprašanja o starosti, izvoru, prejšnjih službah i. pod., je Rockefeller vključil nenadno žarko belo luč. Iz tega, kako se je presenečeni obiskovalec pri tem vedel, je mož sklepal, koga ima pred seboj.

Ni se pa zadovoljil samo z belo lučjo, temveč se je poigral s svetloto najrazličnejših barv. Naprava pa je omogočala razne svetlobnih tudi razne akustične efekte. Spravljala je iz sebe vse mogoče šume in ropote. Kdor na to preizkušnjo ni bil pripravljen, si je lahko mislil, da je zašel v norišnico. Seveda pa so kmalu vsi vedeli, kakšne posebne preizkušnje ima stari milijarder in so bili na takšno »presenečenje« večinoma pripravljeni. Tako se je lahko zgodilo, da se je Rockefeller hudo zmotil. Neki kandidat n. pr., ki je preizkušnjo prav dobro prebil, je leto dni pozneje zagrešil precejšnjo pomevbo.

Kroglice, ki te drže nad vodo... Dvomljiv pripomoček zoper utonitev

Za vsako neprijetnost morajo biti pri pomoči, tako tudi zoper utonitev, si je mislil mister Tartariello iz New Yorka, ki je po poklicu lekarnar in kemik. Izumil je torej »kroglice zoper utonitev«. Njegov nečak Gene je izjavil, da je pripravljen te kroglice preizkusiti.

Njih lastnost naj bi bila ta, da preprečujejo utrujenost in krče pri plavanju, tako da bi se mogel plavač praktično »neomejen čas« držati nad vodo. Zavoljo varnosti se je dal Gene pri prvem poskusu spremljati s čolnom, v katerem sta sedela bolničarka miss Wadeova in neki možak, ki je veslal.

Vse je šlo po sreči, dokler ni začela po dveh urah vdirati v čoln voda. Na žalost ni bilo mogoče, da bi tudi čolnu dali kakšno kroglico zoper potopitev. Tedaj je Gene

eksperimentiranje ustavil in splezal v čoln Miss Wadeova mu je dejala, da sama ne zna plavati. Ponudil ji je kroglico. Ni pa imela toliko zaupanja, da bi njegovo ponudbo sprejela. Tako so prišli vsi trije v zelo nevaren položaj, iz katerega jih je rešil v zadnjem trenutku neki parnik. Gene je izjavil, da bi bil mogel sam še »večno« plavati in da bo svoj poskus ponovil še enkrat, pa z boljšim čolnom. Niti Američani ne verjamejo preveč, da bi mu večno plavanje uspelo.

Ženska, župan v Angliji

Slovito mesto Windsor, kjer stoji tudi grad angleških kraljev, si je prvič v svoji zgodovini izvolilo žensko za župana. Je to ga. F. Carteret Careyeva, vdova po nekem generalu. Ga. Careyeva je bila že od leta 1925 članica windsorskega mestnega sveta,

Kralj Boris na bolgarskih manevrih

Bolgarska vojska je letos imela vojaške vaje, prve izza svetovne vojne. Manevre je vodil general Lukov in na terenu si jih je ogledal tudi kralj Boris (prvi na levi)

Angleški vojni minister v Maginotovi liniji

V Strassburgu je prispeal angleški vojni minister Hoare Belisha. Mutil se bo nekoliko dni v Alzaciji Loreni in bo v tem času obiskal tudi Maginotovo linijo.

A NEKDOTA

Caillaux je imel »strogo zdresiranega« ovčarja. Svojim obiskovalcem je o njem rad pripovedoval: »Veste, ta pes je tako nepredlagljiv, da grize celo moje prijatelje!«

Faure, ki je nekoč slišal te besede, je Caillauxu na nje odvrnil: »Ta je pa bos, zakaj prijatelj ne nima skoraj nič!«

VSAK DAN ENA

»Tako, ti greš v kino? Nu, povej mi vsaj, katere naloge naj napravim namesto tebe!« (»Tidens Tegn«)

Rafael Sabatini:

MORSKI KRAGULJ

Gusarski roman

»Nikar tako glasno«, ga je opomnil Sakr el Bahr, in tudi njemu je v obeh zatihi jez, »Ako moji morskri kragulji začujejo tvojo grožnjo, nisem porok za posledice. Na svojo nevarnost ti kljubujem, praviš? Dobro. Rad bo!« Srdito se je nasmehnil. »Od danes naprej je torej vojna med nama, Asad, ker ti tako hočeš. Kadar boš nosil posledice, ne pozabi, da si jo sam začel!«

»Ti uporni, izdajalski pasji sin!« je pihnil Asad. Sakr el Bahr se je kratko obrnil. »Hodi pot stare norca in glej, kam te bo privedla«, je prezirljivo zaklical čez ramo. S temi besedami je odhitel po srednjem hodniku na kočno palubo. A vzle te neustrašni grožnji je tlačila Sakr el Bahravo srce moreča skrb. Sicer si je bil izmislil načrt, toda vedel je, da utegne čakati med izmišljenjem in izvedbo še mnogo hudega.

»Rozamunda«, jo je pozdravil, ko je prišel na kočo, »nespametno je da se tako odkrito kažeš ljudem.« V njegovo začudenje ga je sovražno pogledala.

»Nespametno?« je ponovila. »Najbrže hočeš reči, da vidim več, nego je namenjenega za moje oči?«

Kakšno igro igrate, str, in zakaj govorite proti meni stvari, ki jih postavljajo vaša dejanja na laž?«

Ni mu bilo treba vpraševati, kaj misli. Takoj je uganil, kako nápak si je bila razložila pravkaršnji prizor. »Rad bi te le spomnil«, je krotko odvrnil, »da si mi s svojo prenapeto sodbo že enkrat storila krivico.«

Njegove besede so ji vzele samozavest: »Ali potem...« je začela...

»Prosim te, da si prihraniš sodbo za nazadnje. Ako ostanem živ, dobiš svojo prostost. Dotlej te pa prosim, ne zapuščaj svoje kajute. Samo škoditi more, če te bodo videli.«

Vzdignila je oči in ga pogledala; prošnja za pojasnilo ji je drhtela na ustnicah, toda spričo njegovega mirno ukazujočega glasu in pogleda je pobesila glavo in se počasi umaknila za zastor.

DVAJSETO POGlavJE

SEL

Ostanek dne je Rozamunda v mučnih skrbih prečkala v kajuti. Njen nemir je postajal čedalje huji, ker se Sakr el Bahr ves ta čas ni pokazal. Proti večeru ni mogla dalj brzdati svoje nestrpnosti; stopila je spet na kočo, in slučaj je hotel, da je storila to v zelo nesrečnem trenutku.

Solnce se je pravkar spuščalo za obzorje, in vse moštvo se je v molitvi sklanjalo do tal. Nagonsko se je umaknila in ostala skrita za zastorom, dokler ni pobožnost minila. Nato je spet odinila tež-

ko svilo v kraj, ni pa krenila mimo Nubijcev, ki sta stala na straži. Pod solinčo streho na njeni levici so se bili med tem iznova usekli Asad od Din, Biskain in dva častnika. Rozamunda oči so nemirno iskale Sakr el Bahra. Kmalu ga je opazila, kakor je z dolgimi, prožnimi koraki stopal po srednjem hodniku za mornarjema, ki sta delila sužnjem skopo večerjo.

Pri Lionelu je obstal. Osorno ga je nagovoril v »lingui franki«, ki je bila Lionelu tuja; njegove besede so bile ostre, in stišali so jih — kakor je tudi hotel — vsi, ki so bili na koči.

»Nu, pes, kako tekne suženjska hrana tvojemu razvajenemu trebuhu?«

»Kaj praviš?« je vprašal Lionel po angleško.

Sakr el Bahr se je sklonil k bratu, in njegovo obliko je imelo, kakor so vsi videli, hudoben, porogljiv izraz. Zdal je govoril po angleško. Samo nerazložno mrmranje je prihajalo Rozamundi na uho, a namen njegovih besed se ji je zdel tudi tako jasen. Motila se je, kajti porog na obrazu sira Oliverja je bil samo krinka.

»Ne meni se za moje poglede, je rekel plemiču. »Ti, ki naju vidiš naj mislijo, da te mučim. Delaj se, kakor da bi te psoval. Zvijaj se v svojih sponih ali me pa pešaj nazaj pri tem za dobro pazi na moje besede. Ali še veš, kako sva v mladih letih skupaj plaval iz Penarrows na Trefusiški rt?«

»Kaj hočeš od mene?« je zarenčal Lionel, in naravnih čemernih izraz njegovega obličja je bil čisto takšen, kakor si ga je želel Sakr el Bahr.

»Kaj ti veš, ali se tiči čameš in upaš plavati tako daleč? Če je tako, tedaj te čaka morda slanejša večerja — na ladji sira Johna Kilmegrewa. Oh res, saj še ne veš! V zalivu onkraj semetjake ožine je zasidrana »Srebrna čapica«. Kaj meniš, ali bi priplaval do nje?«

Lionel je nejevolno zabujal vanj: »Ali me zasmejuješ?« je nazadnje spravil iz sebe.

»Kaj bi mi koristilo, če bi te zasmejeval?«

»Mar ni zasmeš, da mi slikaš možnost rešitve?«

Sakr el Bahr se je kratko zagrohotal. To je bil res zasmeš. Postavil je levo nogo na prečno latvo in sklonil glavo do kolena, tako da je imel obraz tlik zraven Lionelovega.

»Možnost rešitve? Zate? Tako mi živega Boga! V tvoji buči, Lionel, ni bilo nikoli misli, ki se ne bi vrtela okoli tvoje lastne dragocene osebe; to te je storilo lopova. Tvoja je rešitve? Ali si ne moreš misliti nikogar drugega, ki bi mu morda privoščil rešitve? Dobro me poslušaj: gre za to, da splavaš do ladje sira Johna ter mu poveš, da smo tu zasidrani in da je Rozamunda na ladji. Samo zanjo me je skrb. Ako ti utoneš pri svojem potkusu, ni bo žal le tega, da ostane sporočilo neophranjeno. Torej — ali hočeš plavati? Mimo smrti je to edina pot, da se rešiš veslaške klopi. Hitro povej: ali hočeš?«

»A kako, kako?« je zajecjal Lionel, ki mu še vedno ni zaupal.

»Ali se lotiš?« je vprašal brat.

»Daj mi možnost, in nared sem, je bil odgovor.

Kulturni pregled

Ob današnji premieri v operi

Plesna umetnost je po svetovni vihrini dobila nov polet. Publika je zahtevala na sceni gibanje, optično sprejemanje. Nastalo je mnogo baletov v svojem ekspresionističnem slogu. To zahteva neko stisnjenost, da se vsebina razodene čim krajše in čim značilneje; poročilo so se mnogi kratki baleti. Zadnja leta pa čutimo neko hotenje po takih delih, kjer se dejanje harmonično in logično razvija. Iz takšne koncepcije izhaja plesno delo »Vrag na vasi«, ki je prava narodna kmečka, jugoslovenska poezija, vsebujejoč motiv mlade ljubezni in zločeste sile, ki jo hoče uničiti; torej boj med dobrim in zlom, kakor to pojmuje preprosti človek ljudstva.

Glasbeni oče »Vraga na vasi« je naš stari dobri znanec Fran Lhotka, rektor zagrebške glasbene akademije, ki ga pozna in visoko ceni tudi vsa naša številna koncertna publika s koncertov, ki jih je pri nas dirigiral in pa iz njegovih mnogih skladb. H. Lhotkovo glasbeno delo »Vrag na vasi«, ki bo drevi uprizorjeno v ljubljanski operi, je doživelo svoj krst v Zürichu (1935), na repertoar pa so jo vzele tudi druge opere. Znan je tudi njegova »Srednjeveška ljubezen«, katere premiera je bila letos v Zürichu, z našima umetnikoma Plo in Pino Mikarjem. Vse recenzije so si bile edine, da je Lhotkova glasba zdrava in prijetna za uho. Razume se, da prevladuje v »Vragu na vasi« ritmična muzika, vsebuje pa tudi liriko, komiko in dramatiko.

Malim narodom je težko pridreti v kulturnem delovanju. Če pa se komu posreči premagati vse ovire, se mu odpre pot v svet. Zanimivo je, da je opera v Zürichu takoj naročila Lhotkovo baletno skladbo, brž ko je izvedla, da je »Srednjeveška ljubezen«, čeprav skladbe ni prav nič poznala. Zaupala je Lhotki, ker je že poznala njegovega »Vraga na vasi«, o katerem so trdile kritike, da to ni balet, temveč plesna opera.

Dalje je treba omeniti Lhotkovo operno delo »Minka«, ki je bil izvajano prvič v Zagrebu 1. 1918. Tekst je napisal libretist »Hasanaginice« g. Ogrizović. Prav tako so v Zagrebu izvajali njegovo opero »Morec« (1920) in to z najlepšim uspehom.

Knjiga na svetovni razstavi

Pariz, 30. septembra

Razstava, ki naj pokaže svetu današnje stanje umetnosti in tehnike, mora kajpak sprejeti v svoj okvir tisk in knjigo kot stvarjalni deli civilizacije, kot nje zrcalo in njen se velno polnoverni izraz. Organizatorji pariske »L'Expo 1937« so odne-rili knjigi in grafični umetnosti celo krilo palače Trocader, mimo tega je našla knjiga dostojno mesto v mnogih narodnih paviljonih, ter predvsem v zvezi s stanjem tiskarstva in knjigovedstva.

Razstava v »Palais des lettres, du livre, des arts et des métiers graphiques« v pariskem krilu Trocadera je mogočna veličevit francoske knjige v umetnostno-tehnično civilizaciji. Knjiga je tu prikazana predvsem kot dokument tehničnega napredka, pa tudi kot vrednota sama po sebi, kot nosilnica človeških idej. V današnji dobi, ko se zdi položaj knjige neugoden — vsaj velika akcija, ki jo je pričel Georges Duhamel bi pričevala o tem, — danes, ko predvsem ograja knjigo kot duhovno vrednoto njena pretrana industrijalizacija, zaradi katere se vpliv knjige izgublja v silni poplavi potiskane papirja — danes je ta razstava nov klic po vrnitvi h knjigi. Čeprav je seveda tudi to dobro zastopano komercialni interes — v »dvorani knjige« je vedno na razpolago kupcu kakih 10.000 izvodov raznih francoskih knjig, — je vendar poudarek na kvalitetni knjigi, na krasnih izdajah literarnih del trajne vrednosti, na vzgoji za lepo in dobro knjigo.

Ko stopiš v »Palais des lettres«, te predvsem zabavajo razstave o vodilnih francoskih pisateljih. Ta ogledlek ima namen prikazati, kako je »beseda meso postale«, kako so pisateljevali misli in občutja prehajale v slovesno stvaritev. Močno kočljiva naloga. Priznati je treba, da je zlasti pri nekaterih pisateljih, posebej se pri Flaubertu, Balzacu, Renanu in Hugoju odlično uspela. Zastopani so še pisatelji A. France, E. Zola, Fr. Stendhal, G. Sandova, Ch. Baudelaire in drugi. Specialisti za te pisatelje so se potrudili, da bi nam čim jasneje s sliko in besedo, z rokopi, knjigami in citati prikazali pisateljevo osebnost in delo v njunem razvoju in medsebojnem odnosu, pri tem pa še kateri spis v njegovem postanku od izvora inspiracije preko rokopi-sa do dotiskane knjige. Najbolj nazorno je prikazan stvariteljski proces pri piscu »Jezusovega življenja« Ernestu Renanu. Njegova potemka gošpa Psichari, ki je izdala pred nekaj tedni nov, izredno dokumentiran spis o tem slovečem zgodovinarju in

Tekst sta oskrbela Nazor in Nehajev. Iz scene glasbe je znan njegov »Zlatolasi kraljevič« (premiera v Zagrebu 1. 1909., tekst — Ogrizović) in »V carstvu sanj« (premiera v Zagrebu 1. 1912., tekst — Turic). Preveč bi bilo, če bi opisoval še mnoga simpatična, komorna in druga glasbena dela našega Lhotke. Omeniti naj le še njegovo strokovno knjigo »Osnovi homofonskega stila« in »Knjigo o dirigiranju«.

Komponist Lhotka se trenutno muči v Ljubljani, da prisotuje nocojšnji premieri. Po svoji dolžnosti sem ga obiskal kot dobrega znanca, da bi izvedel nekoliko več o njegovih delih. V prijateljskem razgovoru mi je med drugim omenil, da pravi glasbi ni treba tolače. Publika jo mora razumeti, sicer je glasba slaba. Razumljivo je, da mora glasba pač z dejanjem. Tako so ustvarjali tudi Lhotka in Mikarja in samo na ta način se da napraviti delo v pravem smislu besede. Folklor mora služiti le za studij, ne sme pa biti svrha, ker drugače zaidemo v šablonsko komponiranje. Iz folklor se črpa, ne pa jemlje.

Koreografija je izpeljana v popolnoma narodnem duhu in uporablja vse sestavine našega kola. Delo se pleše dosledno vse, od prve do poslednje scene. Prav zato je to tudi nov izraz narodne kmečke po-zije, ki gre preko vseh jezikovnih in ras-nih meja, ter je prav za civiliziranega človeka neko novo doživlje te kmetijske pesmi, ki sicer drugim narodom ni bila dostopna in je v svoji umetniški zgradnji pravi užitek.

Kakor je vsebina »Vraga na vasi«, ki smo jo pred dnevi objavili v »Jutru«, jasna nit, je tudi glasba bogata, pestra, ritmično težka, za uho primitivna ali izredno rafinirana, kar je odlika tega glasbenega dela, ki je eno izmed redkih scen-sko muzikalnih kompozicij, ki jih izvajajo na inozemskih in domačih odrih. »Vrag na vasi« bodo še to sezono sprejele raz-ne nemške opere, v februarju pa bo pre-miera v Pragi; dirigiral jo bo naš direk-tor Mirko Polić, ki nam je tudi v Ljublja-ni pripravil z vso vestnostjo »Vraga na vasi« — novo plesno opero.

S.

ki ima stalno opravka s tiskarnami, ne po-ve kdove kaj novega. Ko stopiš v oddelke za bibliografijo, se spomniš našega največjega bibliografa dr. Šleibingerja, ki bi imel tu posebno veselo uro; spoznanje koliko lahko stori za bibliografijo takle narod, kakor je francoski, in ka-ko malo naš, bi seveda primčalo vinu ve-selja dobrošno mero vode.

Medtem ko je prodajna razstava knjige samo razširjena in smotrno urejena knji-garna, kakršnih imaš v Parizu na pretek, je za tuja, ki pozna francosko knjigo ve-del po njenih cenah in izdajah, pravo od-kritje oddelke bibliografskih tiskov. Tuse kajpak obilno pasejo oči izbirne knjigo-ljuba, tu vidi v razkošnih oblikah blešče-či zakon med grafično umetnostjo in litera-turo, zakon, ki je podoben večnemu kultu harmonije in lepote. V tem pogledu za-vzpenja Francozi že ne prvo, pa vsaj eno prvih mest na vsem svetu. Šele ta razsta-va ti pokaže, s kakšnimi čudovitimi sado-vi grafične opreme in ilustracijskega dela se lahko naslajajo francoski knjižnoljubi. Ali naj pripovedujem o izdajah pesnikov, ki so natisnjeni kakor razkošno iluminirani misali, o bobotnih knjižnih ilustracijah, ki ti pred njimi vztrepeče zaljubljen pogled; o tiskih, ki se ti zlijo lahki kakor rosa na lilijah ali dojetnostno težki kakor bro-katne zavese? Te aristokratske med knjiga-mi niso bile natenjane za vsakdanjo rabo in ne za navadne knjižne police; zahteva-jo, četudi niso žive kakor cvetlice, svoja tla, svoj ambiant, svoje ozračje. Ko sem se drugič, tretjič, menda zadnjič poseljavil od njih, so se mi zlele kakor tiste lepote na daljnih poteh, ki nam vržejo za hip svoj pogled in s katerimi se ne srečamo več nikdar.

Toda lepa knjiga ni samo na tej spe-cialni razstavi; dejal sem že, da so delne književne razstave tudi v drugih paviljo-nih. Predvsem omenjam na preobilno, toda okusno izbrano razstavo angleške knjige v paviljonu Velike Britanije. Tu so zlasti po-kudarna konservativna načela angleške književnosti, ki ne bega za modo: Anglija je tudi v tem majhnem sektorju svoje raz-stave — Anglija. Dalje zaslužita hvala poljska, norveška, holandska in belgijska knji-ga; Čehoslovaki so začudo pozabili na re-prezentativni izbor svoje bibliofilije, čeprav imajo ob vstopu v svoj paviljon zapisano vzpodbudno Maeskyrovo sentenco o pome-ni knjige. Tudi naši so pozabili na knjigo, samo v paviljonu »La Presse« so Čehoslo-vaki in Jugoslovani razstavili nekaj knjig ter izbor revij in listov; zastopane so tudi slovenske izdaje s povečano faksimilno stranjo Vodnikovih »Ljubljanskih novic«. Stara literaturo slovenskega juga dostojno predstavlja faksimilna izdaja Miroslavovega evangelja, toda kako naj bo tak doku-ment stare pismenosti učinkovit v paviljo-nu, ki je več povečen tempu in krivavosti današnjega tiska?

Razstava A. Černigoja

otvorjena

Ljubljana, 4. oktobra.

Ob lepi udeležbi ljubljanske občinstva je bila danes ob 18. uri v Jakopičevem paviljonu v Tivoliju otvorjena kolektivna razstava slovenskega rojaka iz Trsta slikar-ja in grafika A. Černigoja, ki je v glavni dvorani razstavil okrog trideset olj in večjo zbirko grafik.

Umetnika je zbranemu občinstvu pred-stavil mojster Ivan Vavpotič, ki je v ime-nu Društva slovenskih likovnih umetni-kov posebno pozdravil zastopnika mestne občine g. prof. dr. Rudolfa Moleta, upravnika Narodne galerije g. Janeza Zorman-a in predsednika Kluba neodvisnih likovnih umetnikov kiparja g. Nikolaja Pirnata. Zahvalil pa se je za udeležbo tudi števil-nim zbranim umetnikom, ki so s svojim ob-iskom prilično pozdravili svojega tovariša, le-pemu številu ljubljanskih arhitektov, s ka-terimi večjeje razstavitelja stiski teži že iz prve dobe njegovega umetniškega prizade-vanja.

V daljših izjavanjih je nato g. Vavpotič orisal razvojno umetnikovo pot do časa, ko se je naš štiriinajstimi leti prvič pojavil v naši sredini s svojo mladostno ustvar-jajočo silo in privedel na naših tleh svojo prvo razstavo svojih del. Pot ga je potem kmalu za dolga leta zanesla v tujino, dok-ler se ni končno stalno naselil v Trstu in si med italijanskim svetom priboril splošno priznanje. Istočasno, ko se je prekaljen po-vrnil v našo sredino, da nam pokaže sado-ve dolgoletnega truda, razstavlja tudi še na sindikalni razstavi v Trstu in na inter-sindikalni razstavi v Neaplju.

Zato umetnik gotovo zasluži, da naša javnost posveti njegovi razstavi vso po-zornost in si po tolikih letih, ko ji je da-na spet ugodna prilika, ogleda njegovo delo, po dolgi odsotnosti tembolj zanimivo za presojo njegovega napredka do zrelosti. Javnost opozarjamo, naj z obiskom nakir-ne oddaše, ker bo razstava odprta le ta te-den, do 10. oktobra.

Pol stoletja že deluje CMD,
darujmo še za pol stoletja!

Novi vozni red

Odhodi vlakov iz Ljubljane — Prihodi vlakov v Ljubljano

Smer	ura m.	Vlak	Proti	ura m.	Vlak	Iz
Zidani most	0 45	potn.	Zagreb, Maribor	1 27	brzi	Beograda, Splita, Maribor.
	4 30	potn.	Beograd, Sušak, Splitu	5 54	brzi	Maribor, Dunaj, Budimpešta
	5 30	potn.	Maribor, Zagreb	7 03	potn.	Zidnega mosta
	8 00	potn.	Maribor	8 29	eksp.	Beogr., Carigr., Bukar., Atene
	9 13	brzi	Zagreb—Beograd	9 00	potn.	Zagreb, Maribor
	15 09	brzi	Dunaj, Pragi, Budimp. Zag.	9 34	brzi	Beograda, Splita, Sušaka
	15 48	potn.	Maribor, Zagreb	13 18	potn.	Maribor, Zagreb
	18 23	potn.	Zagreb, Maribor	17 01	brzi	Dunaj, Pragi, Budimp. Zag.
	20 00	brzi	Beograd, Sušak, Splitu	18 09	potn.	Maribor, Zagreb
	21 48	eksp.	Beograd, Bukareti, Carigr.	20 24	brzi	Zagreb, Beograda
Rakek	23 55	brzi	Dunaj, Berlinu, Budimpešti	22 00	potn.	Maribor, Zagreb
	1 40	brzi	Rakek, Trstu, Parizu, Rimu	4 17	brzi	Trsta, Pariza, Rima
	5 58	brzi	Trstu, Reki, Rimu	7 06	potn.	Postojne
	6 15	potn.	Rakek, Postojni, Trstu	12 59	brzi	Rima, Trsta, Reke
	8 37	eksp.	Trstu, Milano, Parizu	13 23	potn.	Postojne, Rakeka
	10 00	potn.	Reki, Trstu, Milano, Parizu	19 13	potn.	Trsta, Milano, Pariza, Reke
	13 40	potn.	Rakek, Postojni, Trstu	21 38	eksp.	Pariza, Milano, Trsta
	17 07	brzi	Trstu, Reki, Rimu	22 08	potn.	Rakeka, Postojne
	18 20	potn.	Postojni	23 50	brzi	Rima, Trsta, Reke
	5 30	potn.	Kranju, Trčiču (ob delavn.)	7 10	potn.	Trčiča, Kranja (ob delavn.)
Gorenjsko	7 15	potn.	Bistrica-B. j., Rateče-Pl., Trč.	7 40	potn.	Bistrica-B. j., Rateče-Pl., Trč.
	9 44	brzi	Jesenicam, Salzb., Münchenu	8 50	brzi	Jesenic, Münchenu, Pariza
	11 48	potn.	Bistrica-B. j., Rateče-Planici	12 17	potn.	Trčiča, Jesenic, Rat-Planica
	15 45	potn.	Jesenicam, Rateče-Pl., Trčiču	15 38	potn.	Bistrica-B. j., Rateče-Pl., Trč.
	17 30	potn.	Kranju, Trčiču	17 56	potn.	Jesenic
	18 40	potn.	Jesenicam, Bistrica-B. j., Trč.	19 25	potn.	Trčiča, Kranja
	20 48	brzi	Jesenicam, Münchenu, Parizu	19 42	brzi	Jesenic, Salzb., Münchenu
	23 30	potn.	Jesenicam	20 55	potn.	Bistrica-B. j., Rateče-Pl., Trč.
	7 30	potn.	Novemu mestu, Kočevju	6 30	potn.	Novoga mesta
	13 33	potn.	Grosuplju—Novemu mestu	9 05	potn.	Karlovca, Kočevja
Dolenjsko	16 15	potn.	Karlovcu, Kočevju	15 00	potn.	Karlovca, Kočevja
	19 30	potn.	Karlovcu, Kočevju	20 37	potn.	Karlovca, Kočevja
	7 45	mešani	Vrhniki	6 15	mešani	Vrhnike
	11 40	mešani	Vrhniki	9 20	mešani	Vrhnike
	14 00	mešani	Vrhniki	13 14	mešani	Vrhnike
	18 30	mešani	Vrhniki	17 50	mešani	Vrhnike
	5 29	potn.	Kamniku	6 46	potn.	Kamnika
	8 03	potn.	Kamniku	7 35	potn.	Kamnika
	11 30	potn.	Kamniku	10 54	potn.	Kamnika
	13 45	potn.	Kamniku	13 28	potn.	Kamnika
Kamnik	16 05	potn.	Kamniku	15 43	potn.	Kamnika
	18 25	potn.	Kamniku	18 08	potn.	Kamnika
				20 30	izlet.	Kamnika (ob ned. in prazn.)

Odhodi vlakov iz Maribora — Prihodi vlakov v Maribor

Smer	ura m.	Vlak	Proti	ura m.	Vlak	Iz
Čikovec in Ljubljana od Maribora	2 50	brzi	Trst, Lj., Beograd, Sušak, Split	2 53	brzi	Trst, Lj., Beogr., Split, Sušak
	5 00	potn.	Ljubljana, Zagreb	6 36	potn.	Ljubljana, Zagreb
	9 20	potn.	Ljubljana, Postojna, Zagreb	9 18	potn.	Ljubljana, Zagreb
	13 58	brzi	Trst, Lj., Zag., Sušak, Split	11 48	potn.	Postoj., Ljublj., Zagreb, Beogr.
	14 15	potn.	Ljubljana, Postojna, Trst	16 09	brzi	Split, Sušak, Zag., Trst, Lj.
	18 02	potn.	Ljubljana, Zagreb, Beograd	17 22	potn.	Postojna, Ljubljana, Zagreb
	21 40	potn.	Zidani most, Ljubljana	22 15	potn.	Ljubljana, Zagreb
	5 32	potn.	Murska Sobota, Kotoriba	6 36	potn.	Cakovec, Kotoriba
	8 37	potn.	Murska Sobota, Kotoriba	8 52	potn.	Kotoriba, Murska Sobota
	11 12	potn.	Murska Sobota, Kotoriba	14 21	potn.	Cakovec
Koroško	17 00	potn.	Murska Sobota, Kotoriba	18 33	potn.	Kotoriba, Murska Sobota
	21 40	potn.	Cakovec, Kotoriba	21 56	potn.	Kotoriba, Murska Sobota
	4 05	potn.	Ruše	5 00	potn.	Ruše
	5 41	potn.	Prevalje, Velenje, Celovec	7 30	potn.	Prevalje
	11 00	potn.	Prevalje, Velenje, Celovec	12 26	potn.	Celovec, Prevalje, Velenje
	14 32	potn.	Brezno - Ribnica	16 52	potn.	Brezno - Ribnica
	18 48	potn.	Prevalje, Celovec	20 37	potn.	Celovec, Prevalje, Velenje
	3 13	brzi	Dunaj, Berlin, Varšava	2 30	brzi	Berlin, Varšava, Dunaj
	7 05	brzi	St. Ilj, Dunaj	7 36	mešani	St. Ilj (s

Din 8.000

DAMO ZA NAJBOLJŠE IDEJE

Čitajte našo objavo pojutrišnjem 7. t. m.

DIS

DOMAČA INDUSTRIJA ŽARNIC

MALI OGLASI

Služba dobi

Beseda 1 Din, davak 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mesarskega pomočnika

šče za takoj. Jagodice Jože, mesar. Kodeljevo ul. 8. Ljubljana, Zadružna ul. 8. 26354-1

Natakarico

s koncesijo in vsemi gostilničarskimi pravicami sprejemati v okolici Celja. Nastop takoj, proti ugodnim pogojem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Natakarico«. 26222-1

Mizarskega pomočnika

sprejem takoj. — Andrej Fotušnik, Slov. Javornik. 26331-1

Šiviljo

prvo vrstno moč, sprejem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 26338-1

Frizersko vajenka

katera že nekoliko dela, sprejem. — Franc Čokan, Novi trg 1. 26345-1

Frizerko

sprejem takoj ali po dogovoru. Točne poudbe na »Frizerska« na ogl. odd. Jutra. 26329-1

Samostojne kuharice

dekleta za vsa hišna dela, dobre službe v posredovalnici, Wolfova 10. Brezposelnih deklet dobe prenošče. 26473-1

Krojaškega pomočnika

za damsko delo, sprejem takoj. Pintarčič, Povšetova št. 4. 26320-1

Sprejemmo takoj

pletile, šivilje, navijalke in roperke. »Sela«, Smarčanska 10, dvorišče. 26355-1

Skladiščnega delavca

samskega, zanesljivega, poslušnega, zbravega in močnega. Vojnašine prostega. Išcem za takojšen nastop službe. Panteja z dežele in le s temi pogojemmi lastni imajo prednost. — Naslov, kamor se naj vse poudbe s potrebnimi podatki pošiljajo, pove ogl. odd. Jutra. 26347-1

Mlado dekle

zdravo, čisto, inteligentno, išcem za zelo maleno družino kot pomoč gospodinj. Plaša do Din 600. Postopek prvo vrstno. Nastop takoj. Odgovore s sliko in spravevali na oglasni zavod »Pana«, Beograd, poštni pret. 493. 26354-1

Postrežnico

z znanjem kuhe in gospodinjstva, sprejem za ves dan. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 26368-1

Trgovski pomočnik

manufakturne stroke, dober prodajalec, delaven in pošten, dobi takoj mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zmožina sila«. 26368-1

Služba išče

Viska beseda 50 par, davak 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din; najmanjši znesek 17 Din.

Damski frizer

dobro delavec, želi službo v večjem damskem salonu samo v Mariboru. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 26364-2

G. Th. Rotman:

Gospod Kozamurnik postane umetni jahač

Veliko tekstilno podjetje IŠČE za svoje centralno skladišče izurjenega mladšega

SKLADIŠČNIKA

Pogoji: daljša praksa v tem svojstvu in prvovrstna priporočila.

Prednost imajo reflektanti iz železninske stroke.

Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod št. 7305.

Veliko tekstilno podjetje IŠČE za svoje centralno skladišče izurjenega mladšega

SKLADIŠČNIKA

Pogoji: daljša praksa v tem svojstvu in prvovrstna priporočila.

Prednost imajo reflektanti iz železninske stroke.

Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod št. 7305.

Veliko tekstilno podjetje IŠČE za svoje centralno skladišče izurjenega mladšega

SKLADIŠČNIKA

Pogoji: daljša praksa v tem svojstvu in prvovrstna priporočila.

Prednost imajo reflektanti iz železninske stroke.

Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod št. 7305.

Veliko tekstilno podjetje IŠČE za svoje centralno skladišče izurjenega mladšega

SKLADIŠČNIKA

Pogoji: daljša praksa v tem svojstvu in prvovrstna priporočila.

Prednost imajo reflektanti iz železninske stroke.

Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod št. 7305.

Veliko tekstilno podjetje IŠČE za svoje centralno skladišče izurjenega mladšega

SKLADIŠČNIKA

Pogoji: daljša praksa v tem svojstvu in prvovrstna priporočila.

Prednost imajo reflektanti iz železninske stroke.

Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod št. 7305.

Veliko tekstilno podjetje IŠČE za svoje centralno skladišče izurjenega mladšega

SKLADIŠČNIKA

Pogoji: daljša praksa v tem svojstvu in prvovrstna priporočila.

Prednost imajo reflektanti iz železninske stroke.

Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod št. 7305.

Veliko tekstilno podjetje IŠČE za svoje centralno skladišče izurjenega mladšega

SKLADIŠČNIKA

Inteligentna gospodinjica

trgovsko naobrazena, išče kakršnekoli zaposlitve. Govori nemški, slovenski in srbohrvatski. Kozel Hedviga Jesenice, kolodvorska restavracija. 26330-3

Brivski pomočnik

star 35 let in bubi štucer, išče službo v mestu ali na deželi. Bukovac Josip, Florjanska 4, Ljubljana. Telefon 36-35. 26333-2

Samska gospodinjica

prvovrstna gostilničarska kuharica, želi prevzeti gostilno na račun ali pa za skupno gospodinjstvo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Podjetina«. 26361-3

Zasluzek

Beseda 1 Din, davak 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

SREČKE

Iščemo prodajalce srečk — prednost dajemo vpokojenim, državljanom in privatnim uradnikom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Srečke«. 270-3

Graditelji

dobi lep zaslužek, ki bi mi hotel dati pooblastilo, da zadržim neko delo na njegovo ime. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Graditelji«. 26326-3

Vajenci (ke)

Beseda 1 Din, davak 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Učenko

sprejem takoj v trgovino z mehanikom in letovskim krajem. — Prednost imajo hčerke trgovcev. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 26332-44

Vajenca

za krojaško obrt, sprejem takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zdrav in marljivo«. 26333-44

Pouk

Beseda 1 Din, davak 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Strojepisni pouk

Veterni tečaj za računalnike in izveščanje. Dva oddelka od 6. do 8. in od 9. do 10. ure večer. Vpisovanje dnevno od 6. do 8. ure. Šolnina zmanjšana. Christofor ul. zavod, Domobranska cesta 16. 26328-4

Prodaj

Beseda 1 Din, davak 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Leskove sadike

rodeče debele lesnike in jagodove sadike (posušene), napredaj v trgovini Pintar, Gosposvetska 14. 26324-6

Naprodaj

sta dva stebra v poliranem luhanskem marmorju, visoka 3 metre 50 x 50 cm, profilirana s kapiteli in dve veliki lutzovski peči. Ogleda se lahko dnevno od 4.—5. ure v Kazini, Kongresni trg št. 1. 26357-6

Manufakturno

moško, žensko in otroško, posteljnino, perilo ugodno za odplačevanje. Kolekcijsko brezvezno saviem na dom. Dopise: Corar, Florjanska 2711. 26342-6

Spalnico

v staromestnem slogu, iz orohovega lesa, prodam. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 26349-6

Železno peč

rujavo, emajlirano, obloženo, ter visoko salonsko uro prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 26362-6

Pridelki

Beseda 1 Din, davak 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Jedilni kostanj

lep rešetar, nudi nasveteje Artur Nachbar, Radiča. 26314-39

Jabolka

razne vrste, prodaj na va gane, avtomobile in zabojer PETER SETINA. Servica ob Savi. 26359-33

Auto, moto

Beseda 1 Din, davak 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Tovorne in osebne avtomobile

vseh jakosti, kupite najceneje pri Krupp zastopstvu O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11. 26330-10

Glasbila

Beseda 1 Din, davak 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Iščem na posodo

dobro ohranjen pianino — proti mesečni odškodnini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »55«. 26356-36

Knjige

Beseda 1 Din, davak 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Knjige

kupimo, tudi stare, dobro ohranjene, primerne za javno knjižnico. Ponudbe na »Društvo rudniških nameštencev« v Trbovljah. 26323-8

Oblacila

Beseda 1 Din, davak 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Moški šofri

trpežni polvoltni od Din 55., volneni športni od 110. naprej. Velika izbira pri Goričar Sv. Petra cesta 29. 22684-13

Pohištvo

Beseda 1 Din, davak 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Krasno moderno damsko spalnico

popolnoma novo, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 26357-12

Opremo za samsko sobo

dobro ohranjeno, kupim. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Čisto«. 26354-12

PRILJAJ SRBEČICO IZPADANJE LOMLJIVOST

las prepreči uspešno BIOLOŠKA KURA znamke Schröder-Schenke

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNA NAVODILA IN NASE VELIKE ILUSTROVANE KATALOGE!

/ Barvanje las / Kodiranje las / Moderni rdečkasti refleksi las s pomočjo »Kane«. / Nega in porast obrvi in trepalnic

Parf. in kozmetika »OMNIA« oddel. I/8. — Zagreb, Gunduličeva 8, visoko pritličje.

TELEFON 97-67

Veliko tekstilno podjetje IŠČE za svoje centralno skladišče izurjenega mladšega

SKLADIŠČNIKA

Pogoji: daljša praksa v tem svojstvu in prvovrstna priporočila.

Prednost imajo reflektanti iz železninske stroke.

Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod št. 7305.

Veliko tekstilno podjetje IŠČE za svoje centralno skladišče izurjenega mladšega

SKLADIŠČNIKA

Pogoji: daljša praksa v tem svojstvu in prvovrstna priporočila.

Prednost imajo reflektanti iz železninske stroke.

Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod št. 7305.

Veliko tekstilno podjetje IŠČE za svoje centralno skladišče izurjenega mladšega

SKLADIŠČNIKA

Pogoji: daljša praksa v tem svojstvu in prvovrstna priporočila.

Prednost imajo reflektanti iz železninske stroke.

Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod št. 7305.

Veliko tekstilno podjetje IŠČE za svoje centralno skladišče izurjenega mladšega

SKLADIŠČNIKA

Pogoji: daljša praksa v tem svojstvu in prvovrstna priporočila.

Prednost imajo reflektanti iz železninske stroke.

Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod št. 7305.

Veliko tekstilno podjetje IŠČE za svoje centralno skladišče izurjenega mladšega

SKLADIŠČNIKA

Lepo pohištvo

kuhinjo, jedilnico in drugo prodam. Skladišče Ranzinger, dnevno od 2.—4. popoldne. 26130-12

Dragocenosti

Beseda 1 Din, davak 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah ČERNE - Jovellir Ljubljana, Wolfova ulica 1. 12-38

Kapital

10.000 Din posojila iščem za dve leti, proti poročitvu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 26364-16

Hranilne knjižice

vrstne papirje vnovčuje po najboljši ceni in takojšnjemu izplačilu izpolni vse bančne, denarne, kreditne in blagovne posle najkvalitetneje

Alojziji Planinšek

trg. ag. bančnih poslov. Ljubljana, Beethovnova ul. 14/1, telefon 35-16. 30-16

Vložne knjižice

hranilne knjižice občin v Ljubljani, kupujem. Plačam v gotovini. Cenj, ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stev. 30«. 23009-16

Lokali

Beseda 1 Din, davak 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prostore

ki so zelo uporabni za trgovske lokale in skladišča, za obrtniške in industrijske svrhe, za pisarne itd. v središču mesta, ob glavni cesti in na dvorišču takoj oddam. Vprašati v Delmatu, novi ulici št. 20. (nasproti hotela Strunelj) dnevno od 10.—12. v Zabajkovi knjigo veznici. 26364-19

Posest

Beseda 1 Din, davak 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Večje število parcel

kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovalskih na ter. vj ima napredaj gradben strokov. izobrazbo posredovalnik KUNAVER LUDVIK, Cesta 29 oktobra 6. Telefon 27 38. Pooblaščen graditelj in sodni cenitelj za naveste brezplačno na razpolago. 69-26

Enodružinska nova vila

z vrtom v enem najlepših delov Ljubljane je jako ugodno napr. Vjla z vrtom lahko služi za lastno udobno in mirno užitje, lahko pa tudi za oddajo sta novanj ali sob. Sigurna in brezskrbna nega 4 2/3% nazloha vloženega kapitala. Do pisi na ogl. odd. Jutra pod »Sofina« lega 350.000 Din«. 26361-30

INSERIRAJ V „JUTRO“

PLOŠČICE

za štedilnike in za oblogo sten v kuhinjah, kopalnicah, lokalih — prodaja in polaga najceneje

„Material“ Ljubljana, Tyrševa 36 a

Ivan Lipovšek

uradnik drž. železnice v pok.

Pogreb bo v sredo dne 6. oktobra 1937 ob 16. uri iz hiše žalosti, Celjska cesta 19.

Maša zadušnica se bo darovala v sredo 13. t. m. ob 7. uri v cerkvi sv. Cirila in Metoda.

LJUBLJANA, dne 4. oktobra 1937.

ŽALUJOČI OSTALI.

IVO TROŠT

nadučitelj v pokoju, slovenski pisatelj, imejitelj reda Sv. Save V. stopnje itd.

v 72. letu starosti.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 5. oktobra ob 16.15 uri iz hiše žalosti, Bežigrad št. 19 na pokopališče k Sv. Križu.

Maša zadušnica se bo darovala v farni cerkvi sv. Cirila in Metoda v sredo, dne 6. t. m. ob 8. uri. Vsemogočni mu bodi pravičen plačnik!